МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ КПСС XXV СЪЕЗДИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 200 (16.283) • 26 август 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Жалолқудуқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг бош агрономи Носир Тошев хўжаликда пахтачиликни юксалтиришга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Колхоз пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 36 центнерга етказиб, асосий ҳосилни машиналарда йиғим-териб олишга аҳд қилганлар. Суратда: колхоз бош агрономи Н. Тошев.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ).

ПАХТАКОРЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ КУНЛАРИ

Яқинда бизнинг пахта далаларимизда «ўрим» бутун жангу-жадал билан қизиб кетади. Ўтган йиллари Ўрта Осиё, Озарбайжон далаларининг моҳир усталари қимматли техника экинидан мўл ҳосил териб олиб, мамлакатни хушнуд этдилар. КПСС XXIV съездининг Директиваларида беш йилликнинг охирига бориб етиштириладиган пахтанинг миқдорини 7,0-7,2 миллион тоннага етказиш мўлжалланган эди. 1974 йили эса 8,4 миллион тонна пахта олинди.

Бу — барча пахтакор республикаларнинг муваффақияти. Бу тармоқ Озарбайжонда сезиларли даражада мустаҳкамланди. Тожикистон ҳосилдорликни ошириб бормоқда. Туркманистон колхоз ва совхозлари етиштириладиган ялпи пахта ҳосилининг бир миллион тонналик маррасидан ўзиб кетдилар. Ўзбекистон ўтган тўрт йил мобайнида давлатга 19,5 миллион тонна — пландагидан икки миллион тонна кўп пахта сотди. Бу республикада амалда теримнинг бутун иккинчи ярми «Беш йиллик топшириғидан ташқари пахта топширамиз!» деган шиор остида ўтади.

Пахта жазирама жануб ва шарқда саҳро ва ярим саҳродаги ерларни ўзлаштирган ҳолда етиштирилмоқда. Кейинги вақтда Мирзачўл деярли тўла ўзлаштирилиб бўлди. Ўзбекистонда Жиззах ва Қарши чўллари, Туркманистонда Ҳовузхон чўли, Тожикистонда Ёвон ва Зафаробод массивлари ҳаётнинг кўм-кўк либосига бурканмоқда. КПСС аграр сиёсати йўналишида пахтачиликнинг кўпгина тубли проблемалари ҳал қилинди — қишлоқларнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, тракторлар, прицеплар ва терим машиналари, ўғитлар ишлаб чиқариш бўйича йирик қувватлар қурилиши авж олдирилди. Ғўзанинг касалликларга чидамли навлари жорий этилмоқда, алмашлаб экиш ўзлаштириляпти, меҳнат унумдорлиги ва рентабеллик даражаси юксак бўлган хўжаликлар сони кўпаймоқда.

Лекин, эришилган катта ютуқлар билан қаноатланиб қолмаслик, олға интилиш керак. Бусиз тармоқнинг тараққиётини тасаввур қилиб бўлмайди. Бу йил бултурги рекордни фақат такрорлабгина қолмай, балки пахта етиштиришда олға томон янги қадам қўйишнинг реал имкониятлари бор. Умуман мамлакатда бу экинни экиш плани ошириб бажарилди. Энг қимматли нав бўлган ингичка толали пахта майдони кенгайтирилди. Ҳар гектар ердаги кўчатнинг ўртача қалинлиги ўтган йилдагига қараганда ортиқ. Бир қатор суғориш манбаларида, айниқса Сирдарё ва Зарафшонда сув кам бўлди. Бироқ, ўз вақтида чоралар кўрилиши натижасида пахтачиликнинг асосий районларида суғоришга бўлган талаб қондирилди. Хуллас, пахта далаларида мўл ҳосил етиштириш учун кўп иш қилинди.

Буни, жумладан, барча пахтакор республикаларда ўтказилган анъанавий ўзаро текшириш қатнашчилари қайд этишди. Лекин, ишчанлик, юксак талабчанлик вазиятида ўтган бу текширишлар давомида муайян камчиликлар ҳам очиб ташланди.

Қорақалпоғистон АССР Чимбой районидаги «Кенес» ва «Бахтли» совхозларида ғўзани парвариш қилиш анча кечиктирилган. Тожикистондаги Кўлоб области далаларида ўргимчаккана ва кўсак қурти кўп тарқалган. Озарбайжондаги Нахичеван райони пахтасининг ярмидан кўпроғини етиштирадиган «Коммунизм» колхозида қаровсизлик натижасида плантацияларга дори сепганда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилган.

Шуни таъкидлаш керакки, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари ўзаро текшириш якунларини синчиклаб анализ қилишди, ўзларининг бутун диққат-эътиборларини кўрсатилган камчиликларни тезроқ ва тўлароқ тугатишга қаратишди. Бошқача бўлиши мумкин ҳам эмас эди — ҳақиқий деҳқон доимо ўз ишига танқидий назар билан қарайди, ўзининг қадрини билади, ер олдидаги, давлат олдидаги масъулиятини тўла ҳис этади.

Ҳозир ҳамма жойда ҳосил тўплаш юзасидан қўшимча чоралар кўрилди. Август ойи пахтакорлар учун доим куч-ғайрат билан меҳнат қилинадиган палла. Пахта одатдаги муддатдан барвақт пишаётган бу йилда эса аниқ ва меъёрли ишлаш керак. Ўзбекистонда ғўза парваришини 10 сентябргача давом эттиришга, экинни яна бир марта комплекс ишлашга, бунда асосий эътиборни ғўзаси ўсишдан орқада қолган майдонларга қаратишга қарор қилинди. Тожикистонда илғор хўжаликларнинг ташаббуси билан ҳосил тўплаш даври зарбдор вахта деб эълон қилинди.

Шунга қарамай, яқинлашиб келаётган йиғим-терим ҳақида ғамхўрлик қилиш — ҳозирги куннинг асосий вазифасидир. Айрим жойларда — Озарбайжон ва Туркманистонда пахта терила бошланди. Бу, теримга, айниқса машина теримига тайёргарлик кўришни сусайтириш мутлақо мумкин эмаслигидан далолат беради. Бундан бир ой илгари Тошкент яқинидаги Охунбобоев номли колхоз ва бошқа айрим хўжаликлар барча машиналарни тахт қилиб, сафга тизиб қўйган эдилар. Бироқ, мана, худди шу Ўзбекистоннинг ўзидан олинган сигнал: Қорақалпоғистон АССРда шу чоққача машиналарнинг ярмидан камроғи, Қашқадарё областида — учдан икки қисми ремонт қилинган. Туркманистондан хабар қилишди: айрим жойларда пахта машиналарининг ремонти эҳтиёт қисмлар, шпинделлар учун шестернялар ва подшипниклар, кўрак чувиш машиналарининг узел ва деталлари етишмаганлиги сабабли кечикмоқда. Тожикистонда пахта тозалаш корхоналарини тайёрлаш чўзилиб кетди. Сельхозтехника бирлашмалари, эҳтиёт қисмларни етказиб берувчи заводларнинг, совет органларининг бурчи — терим техникаси ремонтини яқин кунлар ичида туғаллаш, терим вақтида машиналар далада бекор туриб қолмаслиги учун барча чораларни кўришдан иборат.

Бу йил йиғим-теримни аниқ ташкил этиш айниқса муҳим аҳамиятга эга. Тўқимачилар ўзларига етказиб берилаётган пахта толасининг сифати кейинги йилларда ёмонлашганидан шикоят қилишмоқда. Ҳақиқатда биринчи саноат сортларининг салмоғи камайиб кетди. Шубҳасиз бунга пахта тозалаш заводларида пахтани қабул қилиб олиш, сақлаш, тозалашдаги, ғўза селекцияси ва уни районлаштиришдаги камчиликлар ўз таъсирини кўрсатмоқда. Бироқ, асосий камчиликлар — пахта етиштириш агротехникаси ва машина терими қоидаларини жиддий равишда бузишдан, айрим жойларда давлат пахта стандарти талабларига енгилтаклик билан муносабатда бўлишга ўрганиб қолинганлигидан иборатдир.

Пахтанинг сифатини ошириш — комплекс проблема бўлиб, у атрофлича синчиклаб ўрганишни талаб қилади, лекин шу нарса тамомила аёнки, бу проблемани ҳозирнинг ўзидаёқ, шу терим мавсумида ҳал қилиш зарур. Ўзбекистонда яқинда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Т. Охунова, Ж. Рустамов, шунингдек А. Валиевларнинг пахта териш техникасидан юксак унум билан фойдаланиш, пахтани териш ва давлатга топширишни қисқа муддатда ўтказиш, унинг сифати юқори бўлишини таъминлаш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш ҳақида пахтакорларга қарата қилган даъвати жаранглаб эшитилди. Машина теримининг моҳир усталари: «Пахтанинг сифати ўзимизга боғлиқ» демоқдалар. Бу чақириқ кенг қўллаб-қувватланмоқда. Марказий Комитетнинг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан пахта теришнинг юксак суръати ва сифати учун ҳаракат тобора кенг қулоч ёймоқда.

Эндиликда пахтанинг сифати учун курашда қудратли моддий рағбатлантириш воситалари ҳам ишга солинди. Масалан, яқинда давлатга биринчи сортлар билан пландан ташқари сотиладиган пахтанинг харид нархи 50 процент оширилди.

Беш йилликнинг асосий вазифаси — халқнинг моддий фаровонлигини янада оғишмай оширишдан иборат, пахтачилик эса социалистик деҳқончиликнинг ана шу вазифани ҳал қилишга бевосита таъсир кўрсатувчи тармоқлари жумласига киради. Пахтакорлар буни эсда тутмоқдалар. Улар КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ўз анъаналарига содиқ бўлиб қолган ҳолда, бу йил ҳам мамлакатни янги муваффақиятлар билан хушнуд этадилар, деб айтишга ҳамма асослар бор.

(«ИЗВЕСТИЯ», 24 август)

ДЕФОЛИАЦИЯ БОШЛАНДИ

ГАГАРИН РАЙОНИ, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Абдулла Набиев номли совхоз дала гвардиячилари Сурхондарёда биринчи бўлиб ғўзани дефолиация қилишга киришдилар. 2350 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришга сўз берган чўлқуварлар чигитни барвақт экиб ва қисқа муддатларда ундириб олишга эришган эдилар. Ғўза парвариши ҳам юксак агротехника қоидалари асосида ўтказилганлиги туфайли пахта ўтган йилгидан 10-12 кун олдин пишиб етилди.

Ғўза дефолиациясини Шерали Нуралиев бошлиқ 4-бўлим механизаторлари бошлаб бердилар. Дастлабки кундаёк «ОВХ» трактор аппарати билан бўлимнинг 3-4-бригадаларида 150 гектар майдоннинг ғўзаси дефолиация қилинди. Механизаторлар бўлимнинг 450 гектар ғўза майдонини уч кунда дефолиация қилиб туғаллашни мақсад қилиб қўйганлар. Совхоз пахтакорлари сентябрнинг дастлабки кунларидаёқ машина теримига тушишга шай бўлиб турибдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

Москва, Ленинград, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Урал, Сибирдаги бошқа районлар, шаҳарлар, областлар ва республикалардаги кўпгина корхоналарнинг коллективлари, ишлаб чиқариш илғорлари совет халқининг жонажон партия съездларини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олишдек шонли традициясини давом эттириб ва ривожлантириб, қимматли ташаббус ва починлар билан майдонга чиқдилар. КПСС XXV съезди шарафига оширилган социалистик мажбуриятларни қабул қилдилар. Бу мажбуриятлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш резервларидан тўлароқ фойдаланишга, маҳсулотнинг сифатини яхшилашга ва энг юксак меҳнат унумдорлигига эришишни кўзда тутишди. Съезд олди мусобақасининг ташаббускорлари шаҳар ва қишлоқдаги барча меҳнаткашларга мурожаат қилиб, съезд очилишига қадар қолган даврда ўз кучлари ва ғайратларини оширишга, ҳар бир корхона, қурилишда, колхоз ва совхозда юксак меҳнат ғайрат-шижоати муҳитини кучайтиришга, зарбдор меҳнат вахтасида ишлашга даъват этдилар.

(КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қароридан).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига қарашли саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш юзасидан саккиз ойлик давлат планини муддатидан илгари, 24 августда бажардилар.

Шу ойнинг охиригача пландан ташқари 4,9 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

МАВСУМГА ШАЙ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1975 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарорига жавобан Самарқанд область, Пахтачи районидаги Зиёвуддин пахта тайёрлаш пункти ходимлари мавсумга ҳозирлик кўриш ишларини қизитиб юбордилар. Бунинг учун ҳамма куч ва имкониятлар ишга солиняпти.

Пункт коллективи район хўжаликларидан ўтган йили қабул қилиб олинган 35,5 минг тонна «оқ олтин» ҳосилини пахта тозалаш заводларига нес-нобуд қилмасдан топшириш билан янги мавсумга ҳам тайёргарликни қизитиб юборган эди. Шу сабабли ҳозиргача мавжуд 17 та «КЛХ-18» ва 17 та «ПЛ-20» маркали транспортёрлар, 41 та бунт майдончалари, 65 та брезент, пахтанинг намини оладиган 7 та мослама ҳамда ёнғинга қарши барча кураш асбоблари ремонтдан чиқарилиб, ишга шайлаб қўйилди. Тош-тарози ва лаборатория асбоб-ускуналарини ремонт қилиш ҳам туғалланай деб қолди.

Б. ШАМСИЕВ.

ДОН — ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 25 августгача бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — мавсум бошидан буён; иккинчи стун — бир кунда (планга нисбатан процент ҳисобида).

Андижон	64,3	6,4
Қашқадарё	58,1	1,4
Фарғона	49,9	4,2
Сурхондарё	39,4	1,4
Наманган	30,0	2,0
Бухоро	22,6	0,8
Тошкент	19,3	2,2
Самарқанд	13,6	0,3
Сирдарё	6,9	2,8
Жиззах	2,5	0,7
Хоразм	—	—
ҚҚАССР	—	—
Республика бўйича	21,2	1,4

Съезд олди мусобақасини авж олдирамиз

ДАЪВАТГА ЖАВОБАН

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори колоннамиз бунёдкорлари қалбига янги куч-ғайрат солди. Улар қарорда айтилганидек, «Беш йилликни ғолибона туғаллайлик» шиори остида меҳнат қилишга, съездга бериладиган рапортларни имзолаш ҳуқуқини олиш йўлидаги қудратли ҳаракатга қўшилишга қатъий аҳд қилдилар.

Шу кунларда район марказида ва район хўжаликлари қишлоқларида кўплаб турар-жой, маданий-маиший, ишлаб чиқариш биноларини қурмоқдамиз. Кейинги тўрт йил ичида қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини 2,5 баравар оширишга муваффақ бўлдик. Тўққизинчи беш йиллик топшириғини ўтган йилнинг июль ойидаёқ бажариб қўйдик. Бир йилдирки, ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилаётирмиз. Бу асосан ташкилотимизнинг моддий-техника базаси кўпайганлиги, қурилишда янги техника ва механизмлардан унумли фойдаланилгани эвазига бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг 1975 йил апрель Пленуми қарорларидан руҳланиб, съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаяпмиз. Ишимизнинг суръатини янада тезлаштириб, сифатини ошириш учун муҳим тадбирлар белгиладик. Жумладан, яқиндагина қад ростлаган уч қаватли Советлар уйи район марказига чинакам кўрк бағишлади. 400 томошабинга мўлжалланган кинотеатр биноси, икки қаватли «Салом» чойхонаси ва замонавий ҳаммом фойдаланишга топширилди. «Марксизм» колхози, Карл Маркс номли ва «Фарғона» совхозларида мактаб, пар рандахона, устахона сингари ўнлаб йирик иншоотлар бунёд этдик.

Ўтган йиллар мобайнида қурувчиларимиз кўзда тутилган топшириқни 135,2 процент бажариб, 432 минг 800 сўмлик соф фойда олдилар. Қурилиш ишлари таннархи эса анча камайди. 70 тонна цемент, 30 минг дона пишиқ ғишт, 40 куб метр ёғоч ва тахта, 13 тонна темир-бетон материаллари тежаб қолдик.

Ишчан коллективимиз якунловчи йилда ҳам баракали меҳнат қилмоқда. Йил бошидан буён 621 квадрат-метр турар-жой бинолари, Карл Маркс номли совхозда болалар боғчаси ва бир қатор бошқа иншоотлар муддатидан олдин қуриб берилди. Қурилиш-монтаж ишлари топшириғини мунтазам ошириб бажарганимиз туфайли область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини ҳамда пул мукофотини олишга сазовор бўлдик.

Колоннада 28 бригада, 8 участка бўлиб, уларда 300 га яқин малакали қурувчи меҳнат қиляпти. Қурувчилар ўртасида социалистик мусобақанинг турли омилларидан самарали фойдаланиш чоралари кўрилмоқда. Кўпгина қурилиш майдончаларида қурилиш материаллари, техника ва механизмлардан унумли фойдаланилаётир. Натижада меҳнат унумдорлиги ошмоқда, юқори кўрсаткичларга эришиляпти. Самад Чоршанбиев прораблик қилаётган участка коллективи ўтган йил баҳоридаёқ тўққизинчи беш йиллик топшириғини ошириб бажарган эди. Ҳозирги пайтда бу аҳил коллектив 1978 йил ҳисобига ишламоқда.

Шунингдек, О. Темиров, Ж. Сулаймонов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг қурувчилари ҳам юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Бу бригадаларда меҳнат қилаётган ҳар бир қурувчи кунига планда кўзда тутилган 28 сўм ўрнига 54 сўмлик иш бажармоқда.

Эришилаётган муваффақиятлар механизациядан, ички резервлардан самарали фойдаланиш эвазига бўляпти. Колоннадаги кўпгина бригадалар комплекс механизациялашган бўлиб, иншоотларга қурилиш материаллари ўз вақтида етказиб берилаётир. Қурувчилар учун эса қулай меҳнат шароитлари яратилган. Бригадалараро социалистик мусобақа ҳар ойда якунланиб, илғорлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилаётир.

Колоннамиз қурувчилари тўққизинчи беш йилликнинг охиригача яна қўшимча равишда 1 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш учун меҳнат қилаётирлар. Съезд олди мусобақасида асосий эътиборни социалистик мажбуриятларни тўла ва ошириб бажаришга, олдинда турган конкрет вазифаларни амалий равишда ҳал этиш учун қўшимча резервларни қидириб топишга қаратганлар.

Ш. МАМАТҚУЛОВ,
19-қишлоқ қурилиши трестининг Қамашидаги 3-механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи.

ЧИРОҚЧИДА ҚИЗИЛ КАРВОН

ЧИРОҚЧИ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бундан икки йил муқаддам Эски Ангор каналининг ўзани ўзгартирилиб, Зарафшондан келадиган сув Чироқчи райони марказидан сал юқорироқда Қашқадарёга қўшиб юборилган эди. Шу муносабат билан илгари чорва моллар боқилиб келган яйловларга Зарафшондан оби-ҳаёт етиб келди, янги-янги массивларни суғориш имконияти яратилди.

Янги массивларда пахта терими авж олдириб юборилди. Куни кеча Чироқчида биринчи ҳосилни топширишга бағишланган Қизил карвон бўлиб ўтди. Район марказида жойлашган пахта заводи байрам либосига бурканган, турли шиор ва плакатлар билан безатилган. Пахта ортилган 50 дан ортиқ тележка ва автомашиналар Қизил карвон билан завод дарвозасидан кириб келади. Анъанага мувофиқ Қизил карвонни Чироқчи пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчилари, район партия ва совет идораларининг вакиллари кутиб олдилар. Қисқача митинг бўлиб ўтди. Митингдан сўнг пахта топшириш бошлаб юборилди.

Қизил карвонда иштирок этган «Коммуна», «Ўзкомпартия», «Партия XXIV съезди» колхозлари ва Ворошилов номли, Файзулла Хўжаев номли совхозларнинг пахтакорлари 100 тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширдилар.

Район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Толмас Тиллаевнинг айтишича, чироқчилик «оқ олтин» усталари бу йил ўтган йилдагидан уч кун олдин — 5 октябрда йиллик планни бажаришни мўлжаллаб иш тутяптилар. Мажбурият эса октябрь ойи ичида бажарилади. Республикамизнинг «оқ олтин» хирмонига чироқчилик деҳқонлар 32 минг тонна ҳосил билан ҳисса қўшадилар.

Райондаги «Ўзкомпартия» колхозининг деҳқонлари пахта топшириш планини 12 иш кунида, колхознинг Муҳаммади Бойжигитов, Жаббор Қўшманов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида эса пахта топшириш планини беш иш кунида бажарилади. Ҳозир бу хўжаликн ва бригадаларда пахта йиғим-терими қизғин тус олмоқда.

П. ГАДОЕВ.

СУРХОН ВОДИЙСИНИНГ ПАХТАСИ

ТЕРМИЗ, 25 август. (ЎзТАГ мухбири). Сурхон водийсининг деҳқонлари ингичка толали пахтани танлаб теришга киришдилар. Термиз, Жарқўрғон, Шеробод, Шўрчи районларидаги хўжаликларнинг бригадалари хирмонларига теримчилар дастлабки тонна «оқ олтин»ни топширдилар.

Дала меҳнатчилари орасида ҳосилни қисқа вақт ичида ва сира нобуд қилмасдан йиғиб-териб олиш учун мусобақа авж олдириб юборилди. Сурхондарёликлар беш йилликнинг якунловчи йилида Ватанга 450 минг тонна пахта, шу жумладан 168 минг тонна ингичка толали пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

А. Н. КОСИГИН ЛЕ ТХАНЬ НГИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

25 август куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукумати бош министрининг ўринбосари, ВДР Госпланининг раиси Ле Тхань Нги билан учрашди. У Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумат иқтисодий делегациясига бош бўлиб, Москвада меҳмон бўлиб турибди.

Дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтган суҳбат чоғида Вьетнам Демократик Республикаси экономикасини қайта тиклаш ва ривожлантириш, социализм моддий-техника базасини қуриш ҳамда Совет Иттифоқи билан ВДР ўртасидаги қардошлик муносабатларини янада мустаҳкамлаш билан боғлиқ келгуси беш йилликда Совет — Вьетнам иқтисодий ҳамкорлигининг бир қанча масалалари муҳокама қилинди. (ТАСС).

ДОИМИЙ КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Тошкентда 25 август куни Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат доимий комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. Маҳаллий саноат корхоналарида ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини ошириш ва чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш юзасидан беш йиллик топшириқлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Комиссия Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг ҳисоботини тинглаб ва депутатлар томонидан тақдим этилган материалларни ўрганиб чиқиб, тармоқ корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, умуман белгиланган планларни уддалаётганлигини таъкидлаб ўтди. Шу билан бирга, бир қанча корхоналар халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш учун мавжуд бўлган резервлари ва имкониятларидан ҳали тўла-тўкис фойдаланмаётганлиги кўрсатиб ўтилди. Шунга биноан Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигига амалий тавсиялар берилди. (ЎзТАГ).

ХАЛҚАРОЧИ ЛЕКТОРЛАР СЕМИНАРИ

Партия, комсомол комитетлари ва «Билим» жамияти ташкилотларининг халқаро мавзуларда лекция ўқувчи лекторлари, матбуот ва радио эшиттириш ходимлари, сиёсий ахборотчилар республика семинари Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг якунлари ҳамда ҳозирги шароитда КПССнинг ташқи сиёсатига доир фаолиятини пропаганда қилиш вазифалари мавзуига бағишланди. Семинар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан 25 августда Тошкентда ўтказилди.

Семинарда партия ходимлари, СССР Ташқи ишлар министрлигининг, Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг, «Новости» матбуот агентлигининг намояндалари сўзга чиқдилар. Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида КПСС билан Совет давлатининг олиб бораётган кураши тўғрисида, тинч-тотув яшаш ленинча принципларининг тантанаси ҳақида, Европадаги социалистик мамлакатларнинг капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий техникавий алоқалари тўғрисида ва бошқа мавзуларда лекциялар ўқилди. (ЎзТАГ).

СЕНГА, XXV СЪЕЗД!

ВАТАНГА ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ПРОКАТ

КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг прокат цехи коллективида муҳокама қилинди. Вальцовшик Ю. Агафонов бундай деди:

— Мастер Шамси Нуриддинов бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадамиз пландан ташқари прокат ишлаб чиқариш юзасидан йиллик мажбуриятини бажарди. Энди партиянинг XXV съезди очиладиган кунгача пландан ташқари яна 300 тонна маҳсулот ишлаб чиқарамиз, деб ваъда қиламиз.

«300» станининг старший мастери Н. А. Ботняк цехнинг ҳамма коллективига мурожаат этиб, комсомоллардан ўрнак олишга даъват қилди. Шу пайт Саид Нуриддинов билан Петр Киндинов бригадалари оширилган янги мажбуриятлар олди. Бекобод прокатчилари коллективи партиянинг XXV съезди шарафига программага қўшимча жами 1000 тонна прокат ишлаб чиқариб, шу металлни Тошкент метроси қурилишига юборишга қарор қилди.

Ишчилар станни бир турдаги прокат ишлаб чиқаришдан иккинчи турдаги прокат ишлаб чиқаришга ростлаш учун зарур вақтни қисқартириш ҳисобига пландан ташқари прокат олишни мўлжаллаб турибдилар. Оширилган тезликда ишловчи станга хизмат кўрсатишни ҳамма бригадалар ўзлаштириб олиши яна бир резерв бўлади.

Бекобод.
Тошкент области.
(ЎзТАГ мухбири).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ПАРТКОМ ВА МУСОБАҚА

БУНЁДКОРЛИК БАЙРОҚДОРЛАРИ

А. ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари

Коммунистик қурилишнинг янги марраларини белгилаб берадиган партиямиз XXV съезди иш бошлайдиган кун тобора яқинлашмоқда. Тошкент шаҳар партия ташкилоти бу муҳим тарихий воқеани меҳнаткашларнинг ғайрат-ташаббусини ғоят оширган ҳолда кутиб олмоқда. Барча ишлаб чиқариш корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва муассасаларда КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь ва 1975 йил апрель Пленумлари қарорларини ҳамда партия Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорини изчиллик билан амалга ошириш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун кураш авж олдирилмоқда. Оз маблағ сарфлаб кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш мусобақанинг асосий шарти бўлиб қолмоқда.

Шаҳар меҳнаткашлари маҳсулот ишлаб чиқариш саккиз ойлик планини муддатидан анча илгари ошириб бажардилар. Ўтган ярим йилда пландан ташқари 53 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига қараганда етти процент, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми эса 11 процент кўпайди. Барча ишлаб чиқариш корхоналари якунловчи йилнинг биринчи ярмидаёқ саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш суратини ўстиришни 146 процентга ёки тўққизинчи беш йиллик учун белгиланган даражага етдилар. Йил охиригача бу кўрсаткич 154 процентни ташкил этади. Бунга асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади. В. И. Ленин номли электрон техника заводи, «Миконд» заводи, «Энергостройиндустрия» корхонаси, 8-темир-бетон буюмлари заводи, 3-ғишт заводлари бошқармаси, республика Қурилиш материаллари саноати министрлигига қарашли қурилиш материаллари комбинати партия ташкилотлари коммунистларнинг авангардликларини оширмоқдалар. Шаҳардаги 53 та ишлаб чиқариш корхоналари июнь ойидаёқ тўққизинчи беш йиллик планлари муддатидан илгари бажарилганлиги тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. Социалистик мусобақа намунали ташкил қилингани, меҳнатнинг илғор усуллари, фан ва техника ютуқлари кенг жорий қилингани сабабли В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги, «Компрессор», трактор ҳамда агрегат заводлари, абразив буюмлари комбинати коллективлари катта меҳнат муваффақиятларига эришмоқдалар.

«Барча Иттифоқдош республикаларимиз олға томон дадил ва тез бораётганлигининг ўзи принципиал аҳамиятга эга. Уларнинг аҳил меҳнати, мустаҳкам, ҳамжиҳат бўлиб, ҳаракат қилиши XXIV съезд ўртага қўйган вазифаларнинг ҳал этилишини пухта равишда таъминлайди», — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. Партиямиз съезди белгилаб берган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилаётганлиги айниқса кўп миллатли шаҳримиз меҳнаткашлари КПСС XXV съездига пухта тайёргарлик кўраётган айни кунларда яққол намоён бўлмоқда. Партия ташкилотлари шу кунларда бутун диққат-эътиборни ҳал қилиниши зарур бўлган масалаларга қаратиб, ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларни янада такомиллаштириб, коммунистлар ва барча меҳнаткашларни меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашнинг янгидан-янги резервларини топиб ишга тушириш ишига сафарбар қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори уларнинг шу кундаги асосий иш программаси бўлиб қолди. Бу қарор партия ташкилотлари фаолиятига янгича мазмун ва маром бахш этмоқда. Улар КПСС Марказий Комитети қарорида таъкидланганидек илғорларнинг тажрибаси ва ташаббусига таяниб, КПСС XXV съезди шарафига ўтказиладиган социалистик мусобақани умумхалқ ҳаракатига айлантириб юбормоқдалар. Ҳар бир меҳнатчи, ҳар бир коллектив бу мусобақага жалб этилмоқда.

Тўққизинчи беш йилликнинг тугалланиш босқичида мусобақа янада кенгайиб, оммалашиб кетди. Ҳозир шаҳар меҳнаткашлари якунловчи йил топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқда. Партия ташкилотлари ўз вақтида маъқуллаган ва коммунистлар томонидан қўллаб-қувватланган ватанпарварлик ташаббуслари тобора кенгайиб, теран илдиз отиб бормоқда. Лидия Казанцева, Евгения Губина, Буолма Жўраева, Маҳмуд Мўйдинов, Альбина Девятова ва бошқа бир қатор новатор ишчилар сафига ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилаётган минглаб илғорлар қўшилган.

Ишлаб чиқариш корхоналарида ва қурилиш ташкилотларида юздан ортиқ ишчи ва қурувчилар бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажарганлиги тўғрисидаги рапортга имзо чекдилар. Булар ишлаб чиқаришда авангардлик ролини ўтаётган, меҳнатда ҳам, турмушда ҳам бошқаларга намуна кўрсатаётган коммунистлардир. Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг йўнувчи токари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Борис Ефремов, 1-пойафзал фабрикасининг фрезерчиси Собиржон Обиджонов, «Миконд» заводининг слесари Александр Халевин, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли фирма тикувчиси Шаҳодат Султонова, «Отделстрой» трестининг 29-қурилиш бошқармаси бригада бошлиғи Сотиболди Мирхолдоров ва бошқа ўнлаб ишлаб чиқариши пешқадамлари шу кунларда ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи партия ташкилотининг КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан амалга ошираётган тадбирлари айниқса ибратлидир. Завод коммунистлари ва барча ишчилар КПСС Марказий Комитети 1975 йил апрель Пленуми қарорларига жавобан аввалги социалистик мажбуриятни қайта кўриб чиқиб, йил охиригача қўшимча тарзда яна 100 минг сўмлик кўп қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқаришга қарор қилдилар. Завод партия ташкилоти меҳнат коллективи ўртасида вужудга келган бу қудратли тўлқинни ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, меҳнат унумдорлиги ва самарадорлигини ошириш вазифаси томон йўналтирмоқда. Яқинда партия комитети 1, 4 ва 14-цех коллективларининг ишлаб чиқаришда ва маҳсулот сифатини оширишда юқори кўрсаткичларга эришиш учун мавжуд резервлардан унумли фойдаланиш юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллади. Бу цех коллективлари КПСС XXV съезди номини олиш учун кураш бошладилар. Ҳозир бу оммавий ҳаракатда олти мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Шулардан 800 дан кўпроқ ишчи ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қиляпти.

КПСС XXV съезди иш бошлайдиган кун яқинлашгани сари меҳнат коллективлари ўртасида янгидан-янги ватанпарварлик ташаббуслари туғилмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети яқинда тўрт новатор ишчининг партиянинг навбатдаги съездини шахсий меҳнат рекордлари билан нишонлаш юзасидан бошлаган ташаббусини маъқуллади. Меҳнатда энг катта ютуқларга эришганлиги тўғрисида партия съездига юбориладиган рапортларга ўз имзосини чекиш ҳуқуқига эга бўлиш учун мусобақани авж олдириш тўғрисидаги ташаббус барча тошкентлик ишчи ва қурувчилар қалбидан чуқур жой олмоқда. Илғор ишчилардан тўрт мингдан ортиқ киши ҳозирдаёқ бу чақириққа «лаббай» деб жавоб қайтардилар.

Тўртлар ташаббуси айниқса шаҳар бинокорлари ўртасида кенг қулоч ёйди. Яқинда шаҳар партия комитетининг VII пленуми Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳрини комплекс қуриш ва ободонлаштириш ишларининг суръат ва сифат даражасини янада ўстириш чоралари тўғрисида»ги ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVIII пленуми қарорлари асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, илмий-техника тараққиётини тезлаштириш, қурилиш сифатини яхшилаш ҳамда партиямизнинг навбатдаги съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириш юзасидан партия ташкилотлари, коммунистлар ва барча қурувчилар олдида турган янги вазифаларни белгилаб берди.

Шаҳар меҳнаткашларига шу йилнинг ўтган ярмида 272 минг квадрат-метр уй-жойлар тақдим қилинди. Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресги, «Жилстрой», «Строймеханизация» трестларининг қурувчилари съездолди меҳнат вахтасида туриб ишлаб ойлик план-топшириқларнинг ошириб бажарилишига эришмоқдалар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобин методи асосида ишлаш, илғор тажрибаларни кенг оммалаштириш қурилиш партия ташкилотлари фаолиятидан асосий ўрин олмоқда. Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлиги, қабул қилинган қарорлар ижросига эришиш учун мунтазам олиб борилаётган кураш ўзининг самарали натижаларини бермоқда.

КПСС XXV съездини меҳнатда муносиб муваффақиятлар билан кутиб олиш тошкентлик ҳар бир меҳнатчининг қалб амри ва бурч даъвати бўлиб қолмоқда. Шаҳардаги барча ишлаб чиқариш корхоналари бошланғич партия ташкилотларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Партиянинг навбатдаги съезди шарафига корхона коллективлари янги оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар. Шаҳар партия ташкилоти ана шу социалистик мажбуриятлар асосида тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш ва XXV съездни муносиб кутиб олиш юзасидан амалий тадбирлар ишлаб чиқди. Шу кунларда барча коммунистлар ва меҳнаткашларнинг диққат-эътибори ана шу тадбирларни муваффақиятли амалга ошириш ишига қаратилмоқда. Коммунистлар тўққизинчи беш йилликни катта меҳнат ютуқлари билан якунлаш учун курашда авангардлик қилмоқдалар.

Советлар мамлакатида

ХАРЬКОВ

Мамлакатда олтинчи бўлиб Харьков метрополитени ишга туширилди. Бунёдкорлар бу улкан метрополитенни мажбуриятда белгиланганидан тўрт ой илгари фойдаланишга топширдилар.

Метро ҳар куни 700 мингга яқин йўловчига хизмат кўрсатади. Аҳоли энди ўз манзилларига аввалгига нисбатан тўрт баравар тезроқ етиб олади.

СТАВРОПОЛЬ

Область шолипояларининг суви ташлана бошлади. Ер қуригач, комбайнлар ўримга тушади. Шоликорлар бу йил гектаридан 40-50 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган.

БОКУ

Озарбайжонда янги ҳосил пахтасидан мингинчи тонна «оқ олтин» тойланди. Юқори сифатли бу пахтадан турли маҳсулотлар тайёрланади.

Республикадаги пахта тозалаш заводларининг коллективлари КПСС XXV съезди шарафига ўтган йилдагидан 10 процент кўп — 160 минг тонна пахта тойлашга сўз беришган.

МАГНИТОГОРСК

Металлургия комбинатининг аҳил коллективи планга қўшимча 100 минг тонна пўлат эритиб, социалистик мажбуриятни бажаришга муваффақ бўлди. Пўлат қуювчилар йил охиригача яна кўплаб тонна пўлат эритиш ва КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар.

МИРНИЙ ҚИШЛОҒИ
(Калинин области).

Бу ердаги ўрмон саноати хўжалигида олтинчи халқаро мусобақалар бошланди. Ўрмончиларнинг бу сафарги беллашувига мамлакатимизга ўн тўрт давлатдан вакиллар келишган.

Мусобақа икки босқичда ўтказилади. Аввал, ўрмончилар дарахт кесиш бўйича ўз санъатларини намойиш қилсалар, кейин махсус майдончаларда ёғочларни жойлаш бўйича мусобақа бўлади.

МИНСК

Гомель областининг «Партизанский» совхозида қурилган сабзавот маҳсулотларидан консервалар ва совуқ ичимликлар тайёрлаш заводида дастлабки маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Бу Белоруссия хўжаликларида якунловчи йилда ишга туширилган еттинчи корхонадир. Ҳамма заводлар замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. 60 дан ортиқ маҳсулот тайёрлаётган завод ва цехлар эса қайта реконструкция қилинган.

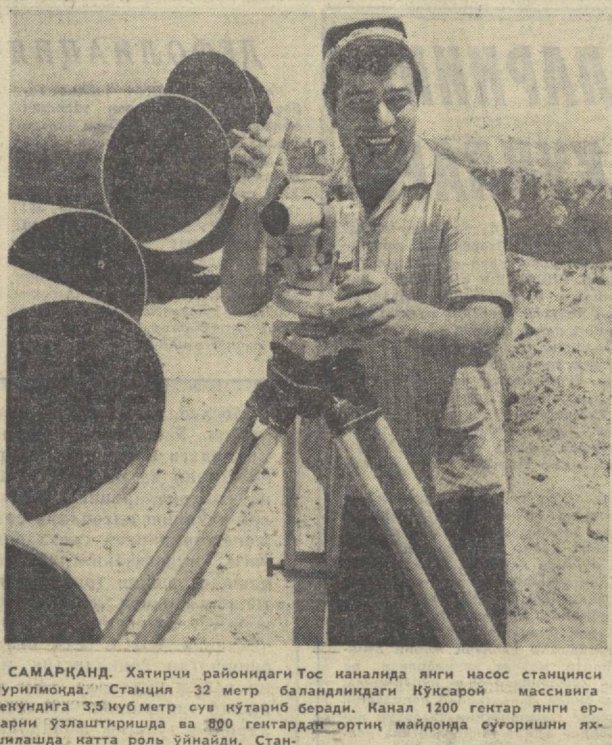

САМАРҚАНД. Хатирчи районидаги Тос каналида янги насос станцияси қурилмоқда. Станция 32 метр баландликдаги Кўксарой массивига секундига 3,5 куб метр сув кўтариб беради. Канал 1200 гектар янги ерларни ўзлаштиришда ва 800 гектардан ортиқ майдонда суғоришни яхшилашда катта роль ўйнайди. Станциянинг биринчи навбати иш бошлади. Иккинчи навбатида қизғин бунёдкорлик ишлари олиб боріляпти. Суратларда: (юқорида) «Каттакурганводстрой» тресги, 4-механизациялашган кўчма колоннасининг ишчан мастери Турсун Шопўлатов ва пастда насос станцияси қурилишининг бир қисмини кўриниши.

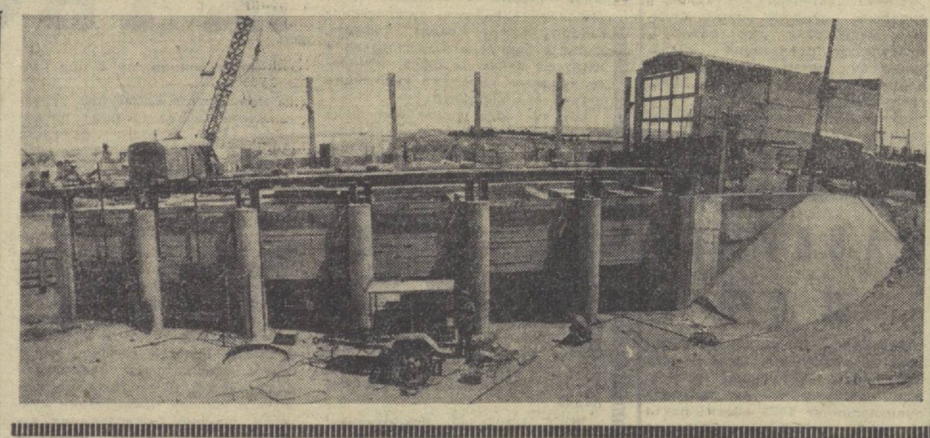

Р. Ғофуров фотолари.

МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИЛАР СЛЁТИ

1976 йил учун газета ва журналларга обуна қилиш мавсумининг бошланишига саноқли кунлар қолди. Бу муҳим сиёсий кампания бутун совет халқи КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўраётган кунларда ўтказилмоқда. Тошкент шаҳар «Союзпечать» агентлиги шу кунларда обуна мавсумига қизғин тараддуд кўрмоқда.

Яқинда Тельман номли маданият ва истироҳат боғида Тошкент шаҳар жамоатчи матбуот тарқатувчиларининг слёти бўлиб ўтди.

Слётда доклад қилган шаҳар «Союзпечать» агентлигининг бошлиғи Э. Ҳамидов ўтган йилги обуна мавсумида қўлга киритилган ютуқлар ва камчиликларга тўхталиб ўтди.

Слётда энг яхши жамоатчи матбуот тарқатувчи активистлар сўзга чиқиб, ўзларининг тажрибалари ҳақида гапириб беришди, янги обуна мавсуми олдида турган вазифаларга тўхталиб ўтишди.

Слёт охирида шаҳардаги энг яхши матбуот тарқатувчиларга Фахрий ёрлиқлар ва қимматли совғалар топширилди.

А. РЎЗИЕВ.

МУРАББИЙЛАР ЎҚИМОҚДА

Тошкентдаги электрон-техника заводидаги маданият халқ университети ҳузурида олтинчи факультет ташкил этилди. Бу ерда мураббийлар ўқимоқдалар. Уларнинг сони 250 кишига етди.

КПСС ва Совет давлатининг ички ҳамда ташқи сиёсатининг энг муҳим масалаларини, совет педагогикаси ва психологияси асосларини, ишга янги кирганларни тарбиялаш юзасидан меҳнат коллективининг вазифаларини, ўсмирлар ва ёшларнинг меҳнати тўғрисидаги совет қонунчилигини ўрганиш мураббийлар факультетининг программасига киритилган.

Бундай факультетлар халқ университетлари ҳузуридаги энг ёш факультетлар бўлиб, улар шунингдек Олмалиқдаги кон-металлургия ва Чирчиқдаги электрохимия комбинатларида, Фарғонадаги нефтни қайта ишлаш ва Андижондаги машинасозлик заводларида ҳам очилди. Бу факультетларда корхоналарнинг раҳбарлари ва бош мутахассислари, олий ўқув юртларининг педагоглари ҳамда ижтимоий фанлар кафедраларининг ўқитувчилари лекция ўқимоқдалар. (ЎзТАГ).

ДЕПУТАТЛАР ҒАМХЎРЛИГИ

Тошкент шаҳар советининг уй-жой хўжалиги билан шуғулланувчи доимий комиссияси уй-жойларнинг қишга тайёрлигини текширувдан ўтказди. 60 минг квадрат метр майдонни ташкил этган уй-жойлар капитал ремонт қилинди, 45 та иситиш қозонлари тахт қилиб қўйилди. Аммо, депутатларнинг уй-жой, маҳалла комитетлари ҳамда бошқа жамоат ташкилотларининг вакиллари билан биргаликда ўтказган рейди вақтида уй-жойларни кузги-қишки мавсумга тайёрлаш суръати кўнгилдагидек эмаслиги аниқланди.

Шаҳар Советининг ижроия комитети текшириш натижалари юзасидан қишга тайёргарликни кучайтириш, ремонт ишлари сифатини яхшилашга қаратилган амалий тадбирлар белгилади.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ СУВ ИНШООТИ

НУКУС. [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. Сўнгги йилларда Амударёнинг қуйи этакларида сув танқислиги сезиларли даражада давом этмоқда. Шу муносабат билан Орол денгизининг Мўйноқ ярим оролини доимий сув билан таъминлаш, балиқчилик ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, сабзавот, полиз, мева, картошка, узум етиштиришни кўпайтириш, шунингдек, яйловларни суғориш юзасидан муҳим чора ва тадбирлар амалга оширилмоқда. Мўйноқ ярим оролини гулу бўстонга айлантириш шу ерликларнинг кўп йиллик орзуси эди. Ана шу орзу-умидлар рўёбга чиқиш арафасида. Ленин номли катта магистрал каналнинг давоми сифатида 85 километр масофада Қўнғирот — Мўйноқ канали қурилиши бошланди. Бу каналии «Каракалпакводстрой» ва «Каракалпакюгводстрой» трестларига қарашли механизациялаштирилган кўчма колонналар ва қурилиш-монтаж бошқармаси механизаторлари катта жасорат кўрсатиб қурмоқдалар. Секундига 30 куб метр сув етказиб берадиган бу канал қурилишида 7 миллион 800 минг куб метр тупроқ ишлари бажарилади. 10 та кўприк қурилиб фойдаланишга топширилади.

Механизаторлар шу кеча-кундузда икки сменада ишлаб, КПСС XXV съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтардилар. Улар смена нормаларини 1,8-2,5 ҳиссадан ошириб бажаришга эришмоқдалар. Тупроқ чиқариш ишларида 70 дан кўпроқ бульдозер, экскаватор ишлаб турибди. Ҳозиргача салкам 1 миллион кубметр тупроқ ишлари адо этилди. Бульдозер, экскаватор механизаторлари партиямиз XXV съезди очиладиган кунгача ана шу объектни битказиб фойдаланишга топшириш устида қизғин меҳнат қилмоқдалар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚИММАТЛИ ТАШАББУС

НАМАНГАН. [«Совет Ўзбекистони» мухбири]. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» номли шойи газламалар комбинати ишчи-хизматчилари партия ва ҳукуматимизнинг тинчлик ва халқлар хавфсизлиги йўлида олиб бораётган ташқи сиёсатини, Хельсинкида Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишлаб ўтказилган кенгаш якунини қўллаб-қувватлаб, қимматли ташаббус билан чиқдилар. Коллектив бир кунги иш ҳақини Тинчлик фондига ўтказишга аҳд қилди.

Шаҳар партия комитети комбинат коллективининг бу ташаббусини маъқуллади.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«МУХБИР»-«КОРРЕСПОНДЕНТ»

журналининг навбатдаги саккизинчи сони «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олайлик» сарлавҳали бош мақола билан очилади. М. Дубинскийнинг «Ватанга мўл-кўл пахта берайлик» рубрикаси остида босилган «Долзарб кунлар» мақоласи пахтакорларнинг шу кунлардаги шижоатли ишларига бағишланган. «Новости» матбуот агентлигининг Ўзбекистон бўйича махсус фотомухбири А. Варфоломеевнинг «Тасвирларда воқеалар» мақоласида фотожурналист касбининг мароқли томони нимадаю, машаққатлари нимада, деган мавзуда фикр юритилади. Журналнинг «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олайлик» деган рубрикаси остида «Сафарбарлик нафаси», «Тажриба. Ташаббус» рубрикаси остида «Беш йилликнинг бош вазифаси ва у қандай ёритиляпти» сарлавҳали мақола ва корреспонденциялар босилган. «Советская Каракалпакия »газетасида меҳнаткашларнинг турмуш шароитини яхшилаш мавзуининг ёритилишига доир обзор берилган. Китоб район «Ғалаба» газетасининг редактори «Газетамиз 40 ёшда» сарлавҳали мақоласида «Ғалаба» газетасининг босиб ўтган катта ва тарихий йўли ҳақида ҳикоя қилади.

«Журналист ўзи ҳақида» анкетасига бу гал «Саодат» журналининг масъул секретари Санъат Маҳмудова жавоб беради. Журналнинг «Маҳорат лабораторияси», «Лекторий», «Китоб. Рецензия. Мулоҳаза», «Ўзбекистон матбуоти тарихидан» каби рубрикалари остида ҳам республикамиз матбуотига доир турли мавзудаги қизиқарли материаллар ўрин олган. Ишчи ва қишлоқ мухбирлар журналнинг бу сонида репортаж жанри ҳақида батафсил маълумот оладилар. Журнал моҳир рассом ва фотографларнинг қаламига мансуб қизиқарли расм ва фотосуратлар билан безатилган.

БАМ — ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

ЗВЕЗДНИЙДАГИ ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАР

Бир томони ўрмонга туташган тепаликларга қатор қилиб уйлар қурилган. Уларнинг аксарияти ёғочдан. Атрофда янги қурилишлар ҳам кўп. Тауэр дарёси соҳилидан 300 метрча тепаликка кўтарилган эдик, китоб ва газета-журналлар сотиладиган дўкончa, озиқ-овқат магазинини кўрдик. Унинг ёнида нисбатан катта, жимжимадор нақшли бино бор. Унга русча ва арманча қилиб «ошхона» деб ёзилган. Нарироқда яна бир бино қуриляпти. Кўринишидан турар-жой бўлса керак. Қурувчилар қорамағиз рангли бўлиб, улар арман тилида гаплашишар эди. Худди шу ердаги тахтачага: «Бу ерда «Армянстрой» тресги ишлаяпти», — деб ёзиб қўйилган.

Бироз юрганимиздан кейин «Таёжник» клуби ва бир неча автобаза, 20 га яқин палаткани кўрдик. Звездний мана шу ерда. Посёлканинг ташкил топганига кўп вақт бўлгани йўқ. У бор-йўғи бундан икки йил муқаддам, аниқроғи, комсомолнинг XVII съездидан кейин ташкил этилган. Ўшанда бу ернинг номи ҳам йўқ эди. Съезд делегатларидан 300 киши келгач, кимсасиз ўрмонга инсон қадами етиб, бу ернинг қиёфаси кун сайин эмас, соат сайин ўзгара бошлади. Ҳозир бу ерда 3 мингдан ортиқ БАМ бунёдкорлари яшаб, меҳнат қилишмоқда. Посёлка аҳолисининг кўпчилигини «ЗапБАМстроймеханизация» тресги 132, 134 ва 135-механизациялашган колонналарининг механизаторлари, «Армянстрой» қурилиш тресги ва бошқа ташкилотларнинг меҳнаткашлари ташкил этади.

Звёздний кун сайин кенгайиб, шаҳар тусини олмоқда. Посёлкада бўлган киши кўплаб ёғоч ва ғиштдан қурилган турар-жой бинолари, маданий-маиший хизмат кўрсатиш тармоқларини кўриб, бу ер бир неча йиллар илгари ўтиб бўлмас ўрмон бўлганига ишонгиси келмайди. Бу йил посёлкадаги биринчи ўн йиллик мактабни илк бор беш нафар ўқувчи битириб чиқди. Ҳозир бу мактабда 217 нафар ўқувчи таълим-тарбия оляпти. Яқинда Меҳнат Қизил Байроқ орденли И. Андреев бошлиқ бригада қурувчилари посёлканинг биринчи касалхона биносини битказишди. Ўтган йили биринчи ЗАГС очилди. Бир йил ичида 50 дан зиёд бахт тўйлари ўтказилди.

Звёзднийда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг йўлланмаси билан қурилишга келган юзга яқин комсомол-ёшлар меҳнат қилишмоқда. Улар асосан шофёр, бульдозерчи, экскаваторчи, пайвандчи бўлиб ишлашяпти.

135-механизациялашган колонна «ЗапБАМстроймеханизация» трестида энг илғор коллективлардан ҳисобланади. Бу колонна азаматлари Звёзднийдан Ния станциясига қараб йўл қуришяпти. Коллектив эришаётган ютуқларда ўзбекистонликларнинг улуши катта бўлмоқда.

Геннадий Науменко мастерлик қилаётган участкада асосан республикамиз ёшлари меҳнат қилишади. Геннадий тошкентлик. У 1970 йилда ТИИИМСХнинг техника ремонтларини ташкил қилиш факультетини тугаллаган.

— Мен БАМга келгунга қадар «Теплоэлектропроект» институтида катта инженер бўлиб ишлардим, — дейди у. — Ишим яхши, ҳамкасбларим орасида обрўйим ҳам тузук эди. Шунга қарамасдан магистрал Бутуниттифоқ комсомол зарбдор қурилиши деб эълон қилингандан кейин, жим туролмадим. БАМга бориб ишлашга қарор қилдим. Дадам — қурувчи. У бошқарма бошлиғи бўлиб ишлайди. Укам, акам, ҳатто синглим ҳам қурилиш соҳасида меҳнат қилишади. Шунинг учун ҳам улар мен тўғри йўлни танлаганимни, менинг касбимга магистрал қурилишида эҳтиёж катталигини тушунишди. Ҳозир мастер бўлиб ишлаяпман. Участкамда ишлаётган йигитлар жуда серғайрат. Шунинг учун доимо планни ошириб бажаряпмиз. Ҳар қалай, бизни бу ерга жўнатган коллективларни, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг ишончини оқлашга ҳаракат қиляпмиз.

Худди шундай фикрни ўзбекистонлик бошқа йигитлардан ҳам эшитдик. Масалан, андижонлик Аҳмаджон Валиев ҳам БАМга келиб ишлаётганидан жуда хурсанд. У аввал Андижондаги 2511-автоколоннада шофёр бўлиб ишлаган экан. Ҳозир экскаваторчига ёрдамчи бўлиб ишлаяпти. У ўзининг ишлари ҳақида шундай ҳикоя қилди:

— БАМда экскаваторчининг роли катта. Мен ишлаётган комплекс бригаданинг муваффақиятга эришишида ҳам экскаваторчиларнинг ҳиссаси катта бўляпти. Чунки биз қанча яхши тупроқ қазисак, бригадамизда ишлаётган шофёрлар, бульдозерчиларга ҳам иш фронти шунча кўп бўлади. Шунинг учун экскаваторчилик касбини эгаллаб яхши иш қилган эканман, деб ўйлаяпман. БАМга келгунга қадар бу касбни билмасдим. Шу ерда ўргандим. Ҳозир мустақил ишлаяпман. Бунда, албатта устозим, тошкентлик моҳир экскаваторчи Виктор Гуляевнинг хизматлари катта бўлди. Унинг талабчан устозлиги, шогирдларига нисбатан ғамхўрлиги туфайли экскаваторчиликни тез орада ўрганиб олдим. Ҳозир бизнинг Виктор Гуляев бошлиқ экипажимиз аъзолари ойлик планларини 250 процентга етказиб адо этишмоқда.

БАМда ишлаётганларга яхши меҳнат қилиш ва дам олишгина эмас, балки ўқиб, ўз билимларини ошириб боришлари учун ҳам анчагина шарт-шароитлар яратиб қўйилган, — деди у сўзини давом эттириб, — Шунинг учун бу йил Иркутск политехника институтининг инженер-механика факультети сиртқи бўлимига кириб ўқишни ният қилиб турибман.

— Уйингизни соғинмаяпсизми?

— Соғинганда қандоқ! Аммо биз устам Витя ака ва андижонлик дўстим Зокир Жалиловлар билан жонажон Ўзбекистонимизга ўзимиз қурган йўл билан боришга қарор қилганмиз. Магистрал қурилиши қанча тез битса, бизнинг уйимизга кетишимиз шунча тезлашади. Бу эса ўзимизга боғлиқ.

Колоннада энг яхши пайвандчилардан бири Ноил Шарипов экан. У БАМга келгунга қадар «Ташсантехгазмонтаж» трестининг Тошкент область монтаж бошқармасида пайвандчи бўлиб ишлаган. БАМнинг романтикаси, Сибирнинг қаҳратон совуқларида чиниқишга бўлган иштиёқ уни магистралга келиб ишлашга чорлабди.

БАМ қурилишида бундай серғайрат йигитлар кўплаб топилади. Улар ўз меҳнатлари билан Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети ва уларни қурилишга жўнатган коллективларнинг ишончини оқлашмоқда.

Абдуқодир НИЁЗОВ,
Звёздний — Усть-Куть — Иркутск — Тошкент.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЛЕНИН ДАҲОСИ БИЛАН

Мирзачўлни ўзлаштириш доҳий В. И. Ленин 1918 йилда Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм пул ажратиш ва суғориш ишларини ташкил қилиш тўғрисида тарихий декретга қўл қўйган пайтдан бошланган. Коммунистик партия, Совет давлатининг оталарча ғамхўрлиги туфайли Мирзачўл мамлакатимизнинг энг йирик пахтачилик лабораториясига, маъмурчилик ўлкасига айланди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг Мирзачўлни комплекс ўзлаштиришни ташкил этиш тўғрисида қабул қилган қарорига ҳам 20 йил бўлди. В. И. Ленин даҳоси, совет кишиларининг жасорати ва мардлиги туфайли қақроқ чўл ўрнида ҳозир йирик пахтачилик районлари, колхоз, совхозлари, ирригация комплекслари, йирик саноат-корхоналари ишлаб турибди.

«ЖИЗЗАХ ҲАҚИҚАТИ» область газетаси ўзининг бутун бир сонини Мирзачўлни ўзлаштириш учун бошланган курашнинг 20 йиллигига бағишлаб яхши иш қилган. Газета Жиззах область партия комитетининг секретари, М. Ҳасановнинг «Инсоннинг қўли гул» сарлавҳали мақоласи билан бошланади. Унинг саҳифаларида саҳро ўрнида бўстон яратаётганлар, чўлни ўзлаштираётганларнинг янгича турмуш маданияти, урф-одатлари тараннум этилади. Чўл баҳодирларининг шу кунлардаги энг муҳим вазифалари, омилкорлик билан қилаётган ишлари мадҳ этилган. Чет элликлар нигоҳида Мирзачўл қиёфаси баён қилинган. Газета ранг-баранг фотосуратлар, факт ва рақамлар билан чиройли безатилиб чиқарилган.

ҚУВАДАГИ БИР ДИЛБАР

— «Ленинчи Турғун» мактабини битирганман, — дейди Лазокат, бу билан гўё «мен ҳам бўш келмайман» деган туйғу ифодалагандай бўлди.

— Ким у ленинчи Турғун? — атай уни саволга тутаман.

У «шуни ҳам билмайсизми?» дегандай менга қарайди, дадил жавоб беради.

— Бизнинг ҳамқишлоғимиз, у. Ўт юрак комсомол бўлган. Босмачиларга қарши курашган. Қуриб кеткур босмачилар уни ўлдирган... — Унинг чеҳраси бир зум ғундлашди-ю, яна ёришди... Қишлоғимизни, ўрта мактабни унинг номи билан атаганмиз.

— Ҳм... Сиз ҳам комсомолсиз-а?

— Албатта! Биз яратувчи комсомолмиз!

Қўнғироқдек овози билан бурро-бурро сўзлаётган бу нозиккина қиз ҳар қандай суҳбатдошни мафтун қилиши мумкин. Икки бети нақш олмадек таранг, бодом қовоқлари устидаги қошлари қаламдек бу қизнинг боқишлари ёқимли, ўзи оҳудек сергак, сўзамол. Мана шундай ўт-олов қизлар кўп яхши ишларнинг уддасидан чиқади-да, деб ўйлайман.

— Сиз сут соғувчиликни танлаганингизга сабаб бордир-а? — сўрадим ундан.

— Ҳа, бор! — Лазокат негадир кўзлари ёниб, жилмайиб қўйди. — Нима десам экан, шу мен... донгдор сут соғувчи аёлга келин бўлиб қолдим-да. Қайнонамнинг қатор-қатор орденлари бор. Хўпам хизмат қилганлар. Ахир мен у кишига ёрдам бермай туролмадим-да. Ёнларига кирдим. Қарабсиз-ки, қайнона-келин басма-басига соғавердик.

Лазокат кулиб қўйди, кейин лип этиб туриб, девордаги фотомонтаж ёнига борди.

— Мана қайнонам — Ниёзова Хосият «Октябрь революцияси» орденини тақиб тушганлар. Ўзлари коммунист. Эссизгина, ҳозир уйга дам олгани чиқиб кетгандилар, бўлмаса кўрардингиз. Мана бу — қайнсинглим Саодат Араббоева. У ҳам сут соғувчи. У ёғини сўрасангиз, турмуш ўртоғим Йўлдошали Қорабоев ҳам шу ерда ишлайдилар.

Биз Лазокат билан Қува районидаги Калинин номли колхоз сут-товар фермасининг сут соғувчилари дам оладиган хонасида суҳбатлашиб ўтирган эдик. Бу ерда машъал сут соғувчиларнинг суратлари, ўзаро мусобақадошларнинг иш кўрсаткичлари, озуқа рациони ва яна бир қанча плакатлар бор. Бу хонани ўз қўли билан безатган Лазокатхон суратларга қараб ҳамкасблари билан таништиришда давом этди.

— Бу — Сорахон Орипова, бу — Руқияхон Турсунова, Карима Олимова, Донохон опани биларсиз, фамилиялари Эсатова, саккизинчи чақириқда Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланган эдилар. Мана бу Анорхон Ражабова бўлса менинг мусобақадошим. Ҳар биримиз бу йил 3500—4000 литрдан сут соғиб олишга аҳд қилганмиз. Аҳдимиз қатъий. Мени сўрасангиз, бу йил 69 тонна сут соғиб топшираман. Фермамиз бўйича ярим миллион тонна.

Лазокатнинг лабзига ишонаман. Унинг тиниқ порлаб турган кўзлари ишончимга кафил. Зеро, Лазокат беш йилдан бери шу ерда ишларкан, доим сўзининг устидан чиқиб келган. Меҳнатдан, жамоат ишларидан сира бўйин товламаган. Ҳаммани ўзига эргаштирган.

Мана шундай қиз албатта ҳурмат топади-да. Бу йил қуваликлар йигирма уч ёшли Лазокат Араббоевани Деҳқонобод сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайладилар.

— Ҳа, сайлашди, — деди Лазокат. — Ишончлари учун минг марта қуллуқ. Биласизми, менинг юрагимда шундай янги орзулар туғилди, қаршимда янги уфқлар очилди. Мен ана шу уфққа қараб интиламан. Бир умр халқимиз хизматида бўламан.

— Бўлмаса... Хизматни бошланг... Юринг қишлоғингизни кўрсатинг! — дейман.

У кулиб, билагидаги соатига қаради-да, қушдек учиб ўрнидан турди.

— Юринг, кетдик... Кечки соғинга икки соат вақт боракан. Тайёр аппарат билан бир зумда соғамиз қўямиз-да.

Узоқ-узоқлардан колхоз боғлари, пахтазорлари, полизлари кўринади. Биз йўл ёқасидаги дарвозадан болалар боғчасига кириб борамиз. Ҳовлидаги гуллар, мевали дарахтлар, шинам шийпонлар — боғчанинг типовой солинган кўркам биносига ҳусн бағишлаган. Болалар стол атрофида чиройли стулчаларга ўтириб иштаҳа билан овқатланишаяпти. Ёшгина, оёғидан ўт чиқиб турган мудира Рашида Мухаева хонама-хона бизни бошлади. Ошхонадаги, ҳовлидаги, хоналардаги озодаликни, тартибни кўриб, Рашидахонга таҳсинлар айтдик.

— Рашидахон ўз касбларини жуда яхши кўрадилар, — дейди Лазокат. — Фарғонада ўқиб келганлар. Янги боғчани ишонч билан Рашидахонга топширдик.

Хилма-хил ўйинчоқлар, мебеллар. Катта холодильникда болалар учун мева-чева, сариёғ, сут-қаймоқ сақланади. Гўшт, нон каби маҳсулотлар ҳар куни келтирилади. Ошпазлар Мелиева Лутфи билан Қўчқорова Марҳаболар тўрт маҳал овқат тайёрлашади. Тарбиячилардан Дилором Валиева, Муҳаббат Мамажонова, Ортиқжон Тўланова, Шакархон Шафақовалар мактабгача тарбия билим юртини тугатиб келишган.

— Ана, кўрдингизми, боғчамизни, — дейди Лазокат, — қишин-ёзин ишлайди. Бизнинг яна тўрт жойда боғчамиз бор. Гап шундаки, қўшни колхозда ҳам шундай боғча-ясли қурдириб бериш накази тушган менга. Бажаришга ҳаракат қиламан. Колхозимизда ҳаммом қурилишини бошлаш, йўлларни асфальтлаш ишларини йўлга қўйиш керак. Кўрдингиз-ми, режаларимиз кўп!

— Режаларингиз амалга ошсин, Лазокат! — дейман.

У сут-товар фермасига хизматини адо этгани ошиқади. Мен колхоз маркази сари бораман. Бу қишлоқда учта мактаб, клуб, болалар учун сут кухняси, новвойхона, тўрт жойда кутубхона, маиший хизмат кўрсатиш пунктлари ишлаб турганини кўраман.

Ҳали эҳ-ҳе, Лазокат каби халқ хизматкорларининг жонкуярлиги, партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлиги билан қанча янги қурилишлар бўлади, боғ-роғлар яратилади. Колхоз хирмонига, сут булоғига барака киради. Лазокат каби дилбар қизларимиз омон бўлса бас!

Саньат МАҲМУДОВА.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Қуйи Чирчиқ районидаги «Москва» колхозининг пахтакорлари бу йил ҳар гектар майдондан 40 центнердан хирмон кўтаришга қарор қилганлар. Колхозning Ислом Олиев ва Рушти Ҳамидов ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадалари коллективи ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилмоқдалар. Суратда: икки мусобақадош бригада бошлиқлари И. Олиев ва Р. Ҳамидов ўртоқлар пахтазорда.

А. Тўраев фотоси.

ШОЛИНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШГА ТАХТ!

Қорабайли темир йўл разъездида барпо этилаётган Шуманай ғалла қабул қилиш пунктининг биринчи навбати янги шоли ҳосилини қабул қилиб олишга тайёр. «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармасига қарашли 12-кўчма механизациялаштирилган колонна коллективи шу ҳақда рапорт берди. Қурувчилар шоли ўрими бошлангунга қадар Ленинобод пунктининг биринчи навбатини ҳам тайёрлаш тўғрисида ваъда бердилар. Бу ҳар иккала дон асраладиган омборлар бир маҳалда 64 минг тонна ғаллани сиғдира олади. Пунктлар йил охиригача тўла-тўкис ишга туширилади.

Бу ерда юк ортиш-тушириш ишлари механизациялаштирилган, температура режими, қуритиш-тозалаш ва торози хўжалигининг иши автоматик равишда назорат қилиб турилади. Қорақалпоғистон автоном республикасининг дарёнинг чап соҳилида жойлашган ихтисослаштирилган шоликорлик совхозлари янги пунктларнинг хизматларидан фойдаланишади.

НУКУС
(ЎзТАГ мухбири).

АБУ НАСР ФОРОБИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 1100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ГУМАНИСТ—МУТАФАККИР

ЛЕНИНЧА МИЛЛИЙ СИЁСАТНИНГ тантанаси туфайли совет халқи янги социалистик маданиятни яратиш ва бу жараёнда ўтмишнинг бой маънавий меросидан кенг фойдаланиш имконига эга бўлди. Ўрта Осиё халқларининг тарихий тараққиёт давомида яратган бой гуманистик традициялари, илғор мутафаккирларнинг асарлари дунё маданиятининг равнақига муҳим ҳисса бўлиб қўшилди, улар ҳозир совет маданияти учун хизмат қилмоқда. Хоразмий, Ибн Сино, Берунийлар билан бир тарихий даврда яшаб, ижод этган машҳур мутафаккирлардан бири Форобий бўлиб, ўрта асрнинг бир қанча илмий ютуқлари, умуман Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатларида прогрессив ижтимоий-фалсафий тафаккур тараққиёти унинг номи билан боғлиқдир.

Абу Наср Форобий 260 (милодий 873) йилда Арис дарёси Сирдарёга қуйиладиган ерда Шош — ҳозирги Тошкентдан 150—200 километр шимолда жойлашган Фороб (кейинчалик Ўтрор) деган жойда туғилган. У Форобда ўқиган, Шошда бўлган, Бухоро ва Самарқандда таълим олган. Араб халифалигининг маркази — Бағдодда ўқишни давом эттирган, умрининг охирги йилларида Халабда, сўнгра Дамашқда яшаган ва шу ерда 950 йили вафот этган.

Форобий ўрта аср даври табиий-илмий ва ижтимоий билимларининг қарийб барча соҳаларини — математика, тиббиёт, астрономия, химия, логика, тилшунослик, музикашунослик, тарих кабиларни ўз ичига олувчи 160 дан ортиқ рисола яратган. У араб тилида шеърлар ҳам ёзган. Лекин унинг илмий изланишлари, аввало илмнинг назарий аспектларига ва фалсафий масалаларига таалуқли эди. Тарихий манбаларда Форобийнинг ижодий мероси ҳақидагина эмас, унинг шахсияти ҳақида ҳам китоблардан китобларга ўтиб афсона, эртак бўлиб кетган маълумотлар сақланиб қолган.

Форобий жамиятнинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаётида катта воқеаларга бой бўлган илк ўрта аср даврида яшади. Айрим адабиётларда Шарқ Ренессанси номини олган бу даврда Яқин ва Ўрта Шарқда феодал муносабатлари ривожланди. Ишлаб чиқариш кучлари ўсди, ҳунармандчилик, шаҳар ҳаёти юксалди, ирригация системалари, йирик архитектура иншоотлари барпо этилди, янги шаҳарлар вужудга келди, жамиятнинг ижтимоий-маданий тараққиётида уларнинг роли ошди. Халифаликнинг турли районлари ўртасида, шунингдек Ҳиндистон, Византия, Африка, Ўрта Осиё, Ўрта Ер денгизи қирғоғи районлари билан ташқи савдо кучайди.

Маънавий ҳаёт бир томондан Ўрта Осиё, Ҳиндистон, Греция ва бошқа мамлакатлар халқлари антик илмий ва маданий традицияларини қайта тиклаш ва бу традицияларни феодал жамияти эҳтиёжлари заминида янада ривожланиши, илм-фанни, табиат ва жамиятни ўрганишга қизиқишнинг кучайиши билан характерланса, бошқа томондан диний фанатизм, мусулмон руҳонийларининг таъсири кучайиши билан кўзга ташланади.

Ўрта аср ақида ва нормаларига, диний жаҳолатга қарши кураш давомида прогрессив кучлар маънавий бойликларни янгича англай бошладилар. Яқин ва Ўрта Шарқ тарихининг бу даври Уйғониш даврини эслатади, у ҳам итальян Уйғониш даври каби ўзининг тафаккур титанларини, энциклопедист олимларни етиштириб беради. Бу мутафаккирлар феодал деспотизми ва диний фанатизм ҳукмронлигининг, сарой фитналари ва қувғинликларининг оғир шароитларида фақат бу зиддиятларни эмас, балки энг яхши интеллуктуал интилишларни ҳамда даврнинг ижтимоий идеалларини ҳам акс эттирган асарларни яратдилар.

Форобий асарларида, унинг ижтимоий-фалсафий ғояларида даврнинг туб зиддиятлари акс этди, унинг ютуқлари, илғор идеаллари ва интилишлари, айниқса ёркин ифодасини топди.

Форобий эллин донишмандлигининг чуқур билимдони эди. У Платон, Аристотель, Эпикур, Зенон, Александр Афродизий, Евклид, Птоломей, Порфирий асарларига шарҳлар ёзган, қадимги Юнонистон, аввало Аристотель натурфилософик ғояларининг изчил давомчиси ва тарғиботчиси эди, Аристотелнинг барча машҳур асарларига шарҳлар ёзди.

Форобийнинг бу фаолияти фақат маърифатчилик мақсадларини кўзлаб қолмасдан, балки ҳукмрон мусулмон теологиясининг ақидаларига қарама-қарши бўлган табиий-илмий ва соф фалсафий билимларнинг шаклланишига ҳам хизмат қилди. Юнон донишмандлигини чуқур билганлиги, қомусий ақли ва илм-фан тараққиётига катта ҳисса қўшганлиги учун Форобий «ал-муаллимас-соний» — «иккинчи муаллим», «Шарқ Аристотели» деган унвон олди.

«Астрологиянинг тўғри ва нотўғри қоидалари ҳақида» деган рисоласида олим астрологларнинг руҳий ва ижтимоий ҳодисалар ва жараёнлар осмоний жисмлар жойлашишининг ўзгаришига боғлиқ деган фикрларни кескин танқид қилади.

«Алкимёнинг фойдаси ҳақида» рисоласида Форобий элементларнинг хоссалари ҳақидаги сохта, тахминларга асосланган алхимикларнинг фаолиятини танқид қилади, ҳақиқий илмий билимларни ёлғон тасаввурлар ва уйдирмалардан фарқлаш зарурлигини таъкидлайди.

Ислом мафкурачиларининг табиатда мутлақ бўшлиқнинг мавжудлиги ҳақидаги асосий тезисларидан бирига қарши чиқиб, Форобий «Бўшлиқ ҳақида рисола»сида мутлақ бўшлиқнинг бўлиши мумкин эмаслигини ва табиатда кўзга кўринмайдиган заррачалар мавжудлигини исботлашга уринди. Форобий антик дунё ва ўрта аср математик ғояларининг йирик билимдони сифатида ҳам майдонга чиқади.

ФОРОБИЙ кўп жилдли «Музика ҳақида катта китоб»и билан ўрта асрнинг йирик музикашуноси сифатида машҳур бўлди. У товушлар вужудга келишининг фақат табиий-илмий таърифини бериб қолмасдан, балки мусиқавий куйлар гармонияси яратилишининг математик принципларини очиб берди. Бу асарда фақат музика назарияси эмас, балки тарихи ҳам баён этилган. Ўрта аср Яқин ва Ўрта Шарқида маълум бўлган музика асбоблари ҳамда уларда ижро этиш қоидалари тафсилоти ҳам берилган. Форобийнинг ўзи таниқли музикачи, ривоятларга кўра, ажойиб созанда ва бастакор, янги музика асбобининг ихтирочиси бўлган. Унинг бу асари Яқин ва Ўрта Шарқда музика илмининг келгуси тараққиётида асос ва қимматли манба бўлиб қолди.

Форобий йирик логик олим сифатида ҳам кенг шуҳрат қозонган. У логиканинг турли проблемаларига оид бир қанча рисолалар ёзган бўлиб, уларда Қадимги Юнонистоннинг энг яхши анъаналарини давом эттирди. У логикани тўғри фикрлашнинг шакллари ва қоидалари ҳақидаги илм тўғри билимга эришиладиган фикрий восита — асбоб деб билди.

Ўрта аср фанининг тараққиётида Форобийнинг илмлар таснифи муҳим роль ўйнади. «Илмларнинг келиб чиқиши ҳақида», «Илмларнинг таснифи ҳақида» рисолаларида ўша даврда маълум бўлган 30 га яқин илм соҳасининг характеристикаси, тафсилотини берди. Илмларнинг структураси ва системасини баҳолашда Форобий асосан материалистик принципдан келиб чиқди. Олим табиат ва инсон организмига хос бўлган табиий жараёнларни ўрганувчи тил, мантиқ, математика, табиатшунослик илмларини биринчи ўринга қўйди.

Руҳ ва тананинг ўзаро муносабати масаласида Форобий ўрта асрда машҳур бўлган идеалист Афлотун — Платонга эмас, балки кўпчилик динларда кенг тарқалган руҳнинг кўчиб юриши ҳақидаги таълимотга ҳам қарши чиқди.

Инсонни ташқи дунё билан боғловчи сезгининг асосий шаклларини тўғри тавсифлаб, олим ҳиссий билишга катта эътибор беради. Уни борлиқнинг ташқи хоссалари ҳақида тўғри билим бериш манбаи деб қарайди.

ЎРТА АСР шароитида Форобий биринчи марта жамиятнинг келиб чиқиши, мақсад ва вазифалари ҳақида изчил таълимот яратди, давлатни бошқариш ҳақида илмий билимлар системасини ишлаб чиқишга ҳаракат қилди. Форобий фикрича, инсон жамоалари кишиларнинг яшаш ва камолотга эришиш учун зарур бўлган моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришга интилишлари натижасида келиб чиққан.

Форобий кишиларни интеллектуал ва аҳлоқий камолотга, умумий бахт-саодатга олиб борувчи ўзининг идеал жамоасини батафсил баён этади: Мутафаккир-гуманист инсонни, унинг қадр-қимматини камситувчи қулликка кескин қарши чиқади. У доимий урушлар, бошқа мамлакатларни босиб олишга асосланувчи жамиятни адолатсиз ва жоҳил жамият сифатида инкор этади.

Олимнинг бу фикрлари ўша даврдаги ўзларининг ғаразли манфаатлари йўлида, динни ҳимоя қилиш ва тарқатиш шиори остида халқларни қонли уруш гирдобига тортган амалдорлар ва халифалар шаънига айбнома сифатида жаранглайди. У кишиларни камолотга ва бахт-саодатга етказиш мақсадида халқларни тинчлик ва ҳамкорликка чақиради

Мутафаккирнинг идеал — фозил давлати у энг адолатли, юксак аҳлокли ва маърифатли бошлиқ ёки бошлиқлар томонидан бошқарилиши керак. Бундай таълимот утопик, хаёлий характерга эга эди. Умумий бахт-саодатга эришиш ҳақидаги тасаввур ҳам худди ана шундай утопик эди. Форобий фикрича, ижтимоий такомилга ва умумий бахт-саодатга эришиш илм ва маърифат ёрдамида қўлга киритилади, юксак интеллектуал ва аҳлоқий фазилатлардан фойдаланиш туфайли амалга оширилади. Илмни эгаллаш инсоннинг табиий қобилиятларига, унинг ақлига боғлиқ бўлганидек, камолотга ва бахт-саодатга эришиш ҳам инсоннинг ўзига, унинг иродасига боғлиқдир.

Форобий ердаги ҳаётда бахт-саодатга ва камолотга эришиш имкониятларини таъкидлаб, умуман диннинг «жаннатдаги фароғат», нариги дунёдаги ҳаёт ва бахт-саодат ҳақидаги таълимотини «хом хаёл», «одамларни қўрқитиш учун ўйлаб чиқарилган нарса», «бир гуруҳга қарши бошқасининг фойдаси учун тўқилган найранг, фисқу-фасод», деб эълон қилади.

Олимнинг рационализм билан суғорилган социологик таълимоти инсонни маънавий озод этишга, унинг маънавий бойликлари ва имкониятларини очишга, гуманистик йўналишни асослашга қаратилган. Унинг бу ғоялари кейинчалик Низомий, Саъдий, Жомий, Алишер Навоий ва бошқаларнинг ижодида ривожлантирилди.

Форобийнинг идеал давлат, доно раис, умумий ўзаро ёрдам, умумий бахт-саодат ҳақидаги фикрлари, утопик, гуманистик ғоялари эса ниҳоятда мавҳум эди. Унинг қимматли фикрлари мистика ва диний фикрлар билан қўшилиб кетган бўлса-да, улар ўша даврда олға ташланган катта бир қадам бўлди.

БУЮК ОЛИМНИНГ асосий хизмати шундан иборатки, у ўрта аср шароитида Аристотелнинг табиётшуносликдаги энг яхши традицияларини сақлаб қолди, бойитди ва янада ривожлантирди, улардан ҳукмрон идеологияга қарама-қарши бўлган ҳурфикрлик ғояларни асослашда фойдаланди, илғор маданият, фалсафий ва социологик фикр тараққиётига буюк ҳисса қўшди.

Буржуа мафкурачилари, реакцион руҳонийлар кейинги асрларда Форобийнинг улкан обрўсидан ўз фойдалари, диний-мистик фикрларни мустаҳкамлаш учун фойдаланишга ҳаракат қилдилар. Унинг таълимотини сохталаштиришга уриндилар. Лекин илғор инсоният учун Форобий ақл ва илм, адолат ва маърифат тантанаси, одамларнинг бахт-саодати, ўзаро ҳамкорлиги ва дўстлиги учун оташин курашчи бўлиб қолади.

Форобий ўзининг кўп қиррали ижоди билан билимлар ривожига улкан ҳисса қўшди, жаҳон маданияти тарихида ўчмас из қолдирди. Унинг асарлари ҳозирга қадар жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида ўрганилмоқда ва таржима этилмоқда. Форобий ҳақида турли тилларда кўплаб асарлар яратилган, унинг рисолалари араб, инглиз, немис, итальян, испан, форс, турк ва бошқа тилларда эълон қилинган.

Форобийнинг бой мероси Совет Иттифоқида кенг ўрганилмоқда. Мамлакатимизда унинг айрим асарлари рус, ўзбек, қозоқ тилларига таржима қилиниб, нашр этилган.

Форобийнинг энг яхши ғоялари ўрта асрнинг қоронғу даврини янчиб ўтиб, асрлар оша ҳозирги кунда ҳам фаровон ҳаёт, тинчлик, барча кишиларнинг келажаги ва бахт-саодати учун курашида прогрессив инсониятга хизмат қилмоқда.

М. ХАЙРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, фалсафа фанлари доктори.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ ВАЗИФА

Совет Иттифоқининг қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференциясини чақириш тўғрисидаги таклифини халқаро жамоатчиликкина эмас, кўп давлатларнинг ҳукуматлари ҳам тобора кенг қўллаб-қувватламоқдалар. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференцияси учун тузилган махсус комитетида ҳозирги пайтда қизиб кетган мунозаралар ҳам шуни тасдиқлайди. Мазкур комитет шу масала хусусидаги барча нуқтаи назар ва мулоҳазаларни ўрганиш мақсадида бундан икки йил муқаддам Нью-Йоркда ташкил этилган эди. Мунозаранинг бориши жаҳондаги мамлакатларнинг ғоят кўпчилиги жаҳон конференциясининг чақирилишини ёқлаб чиқаётганлигини исбот қилади. Бу мамлакатлар жаҳон конференцияси замонамиздаги энг муҳим вазифалардан бирини — қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва бўшаб қолган ресурсларни тинч тараққиёт эҳтиёжларига сарфлаш вазифасини ҳал этишга ёрдам беради, деган фикрни тўла асос билан изҳор қилмоқдалар.

Қуйидаги фактлар ҳам бу вазифа бутун инсоният учун ғоят муҳим эканлигидан далолат бериб турибди. Ҳозирги вақтда қуролланиш пойгаси учун ҳар йили 250 миллиард доллардан зиёд маблағ сарф қилинмоқда. Бу — Осиё ва Африкадаги ривожланаётган барча давлатларнинг миллий даромадидан ортиқдир. Маълумки, бўшаб қолган маблағларни—инсониятнинг иқтисодий, социал ва маданий тараққиётига сарф қилиш мумкин бўлур эди. Ҳарбий қурол-яроғларнинг вайронгарчилик келтирувчи қудрати ҳақида гапирганда бир рақамни кўрсатиб ўтиш кифоядир: ҳозирги вақтда планетамизда яшовчи ҳар бир кишига ўрта ҳисобда 15 тоннадан портловчи модда тўғри келади. Қуролларнинг хилма-хил турлари тез суръатлар билан такомиллаштирилаётганлигини, Ғарбдаги кўп мамлакатларнинг ҳарбий бюджетлари эса йил сайин ортиб бораётганлигини таъкидлаб ўтиш керак.

Ҳозирги вақтда қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясини чақириш учун ҳар қачонгидан кўра қулайроқ шарт-шароитлар мавжуддир. Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишлаб яқинда Хельсинкида уюштирилган кенгашнинг муваффақиятли туғалланганлиги конференциянинг чақирилишига жуда катта ёрдам беради. Бу кенгашнинг қатнашчилари — Европадаги 33 мамлакат, АҚШ ва Канаданинг олий намояндалари сиёсий кескинликнинг юмшатилишини ҳарбий кескинликни юмшатиш билан тўлдириш ғоят зарур эканлигини таъкидладилар. Бу мамлакатларнинг раҳбарлари имзолаган якунловчи актида «ҳарбий қаршима-қарши туришни камайтириш ва қуролсизланишга ёрдам беришга қаратилган тадбирлар»дан ҳамма манфаатдор эканлиги уқтириб ўтилади.

Халқаро кескинликнинг юмшатилиши тобора конкрет мазмун билан тўлатилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев кенгашда сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, ҳозирги вақтда қуролланиш пойгасини тўхтатиш, қуролсизланиш соҳасида реал натижаларга эришиш асосий вазифа қилиб қўйилмоқда.

Махсус комитетнинг Нью-Йоркда бажараётган ишлари жараёнида кўп мамлакатларнинг вакиллари жаҳон конференциясини чақиришга доир амалий масалалар юзасидан конкрет таклифларни тайёрлашга киришишни таклиф этмоқдалар. Улар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг сентябрь ойида ўз ишини бошлайдиган XXX сессиясида ана шу муҳим халқаро анжуманнинг кун тартибини ишлаб чиқиш ва уни чақириш муддатини белгилаш зарур, деб таъкидламоқдалар. Конференциянинг чақирилиши замонамизнинг энг муҳим талабига — қуролсизланишга эришиш йўлидан олға бориш ҳақидаги талабга мос бўлиб тушади.

ПОРТУГАЛИЯДАГИ ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШДИ

Ўтган ҳафта ичида Португалиядаги сиёсий вазият мураккаб ва кескинлигича қолаверди. Революция кучлари билан реакция кучлари ўртасидаги кураш тағин ҳам кескинлашиб кетди. Мамлакатда демократик ўзгаришлар жараёнига путур етказиш учун уринаётган ўнг доираларнинг қарши ҳужуми кучайди. Коммунистик партиянинг маҳаллий ташкилотлари биноларига янги фашистлар томонидан бандитларча қилинаётган ҳужумнинг доираси кенгайиб, шимолий районлардан марказ ва жанубдаги бир қанча районларга ҳам ёйилди. Реакция кучлари билан тараққиёт кучлари ўртасидаги тўқнашувлар тағин ҳам шиддатли тус олди. Янги фашистларнинг босқинчиларча қилган ҳуружлари натижасида неча юзлаб киши жароҳатланди. Шу ҳафта ичида бир неча киши ўлдирилди.

Реакция қуролли кучлар ҳаракати сафларини бузишга қаратилган сиёсий найрангларини кучайтирди. Масалан, реакция ўз агентларидан — социалистик партиянинг баъзи арбоблари ва «Антуниш гуруҳи»даги сафбузар офицерлардан фойдаланиб, шимолий ҳарбий округ қўмондони, бригада генерали Э. Курвашнинг истеъфо беришига муваффақ бўлди. Э. Курваш 1974 йил 25 апрель революциясининг актив қатнашчиларидан бири бўлиб, Португалиянинг шимолида контрреволюцион гуруҳларга қарши зўр ғайрат билан кураш олиб борган эди.

Айни вақтда реакция экономикага путур етказиш йўлидаги фаолиятини жадаллаштириб юборди. Реакция Чилидаги фашистларнинг тажрибасидан фойдаланиб, саботаж қилиш ва иғвогарлик йўли билан Португалиянинг хўжалик ҳаётини издан чиқаришга, контрреволюцион тўнтариш ясаш учун шарт-шароит вужудга келтиришга интилмоқда.

Аммо Португалияда реакциянинг кирдикорларига қарамай, прогрессив демократик ислоҳотларни амалга ошириш йўлидаги ҳаракат давом этмоқда. Генерал Васу Гонсалвиш бошчилигидаги ҳукумат шу ҳафта ичида меҳнаткашлар оммасининг манфаатларини кўзлаб, бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширди.

Жумладан, ер ислоҳотини ўтказиш йўлида яна бир қадам қўйилди — экин экилмаётган бўш ерларни деҳқонларга топшириш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу — помешчик-латифундиячиларга берилган қаттиқ зарбадир.

Лиссабон меҳнаткашлари бирлашган касаба союз маркази—интерсиндикалнинг даъватига мувофиқ, 19 августда иш ташладилар. Бу забастовка ҳукуматни қўллаб-қувватлаш ва реакциянинг кирдикорларига қарши норозилик шиорлари остида ўтди. Забастовка демократик кучларнинг катта ғалабаси бўлди. Португалия пойтахти меҳнаткашларининг 20 августда уюштирилган оммавий намойиши ҳам муваффақиятли ўтди. Бу намойишда юз мингдан ортиқ киши қатнашди. Португалия газеталарининг хабар беришича, бу — демократик сўл кучларнинг 1974 йил 1 Май намойишларидан кейин ўтказилган энг катта намойиши бўлди.

Бу фактлар мамлакатдаги тараққийпарвар демократик кучлар жипслашиб бораётганлигини исбот қилади ва Португалия ишчилар синфи, мамлакатнинг барча меҳнаткашлари революцияни ҳимоя қилишга қатъий қарор берганлигини, Португалияда реакцион фашист режимини тикламоқчи бўлган қора кучларни мағлубиятга учратишга аҳд қилганлигини кўрсатади.

АРГЕНТИНА: ТАНГЛИККА ХОТИМА БЕРИЛДИМИ?

Аргентинада бир ой ичида уч марта янги ҳукумат тузилди. Бу ҳол, Латин Америкасидаги шу мамлакатда кескинликни бир мунча юмшаштирди. Шу муносабат билан коммунистик партиянинг эълон қилинган баёнотида айтиладики, Аргентина халқи янги министрлар кабинетидан мамлакатни чуқур тангликдан халос қиладиган конкрет тадбирлар кўришни кутмоқда.

Маълумки, Аргентинада июнь ва июль ойларида оммавий ҳаракат кучайиб кетди. Бу ҳаракат оқибатида ялпи забастовка бўлди. Иш ташловчилар қимматчиликнинг авж олишига (июнь ойидагина энг зарур моллардан баъзиларнинг нархи икки баравар кўтарилди) ва кўплаб ишдан бўшатишга қарши норозилик билдирдилар. Бу ҳаракат сиёсий тус ҳам олди — меҳнаткашлар 1973 йилдаги сайловда ўзлари ёқлаб овоз берган ва мамлакатда демократик ўзгартишларни амалга оширишга қаратилган сиёсий йўлга қайтишни талаб қилдилар. Улар президент Хуан Доминго Перон вафот қилганидан кейин мамлакатнинг аста-секин ўнг томонга бурилишида айбдор бўлган министрларни ҳукумат ҳайъатидан чиқаришни талаб этдилар.

Аргентина меҳнаткашлари маъмурларнинг бир мунча ён беришига муваффақ бўлдилар. Иш ҳақи оширилди, корхона эгалари илгари тузилган коллектив шартномага риоя қилиш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар, энг хатарли шахслар ҳукумат ҳайъатидан чиқарилди. Аммо умуман олганда министрлар кабинетида жиддий ўзгаришлар содир бўлмади. Мамлакатдаги социал-иқтисодий аҳволни ғоят кескинлаштириб юборган сиёсатни ўтказиб келган шахслар министрлар кабинетида бир қанча жуда муҳим лавозимларда қолишди. Экономика министри Селестино Родриго йирик корхона эгалари ва чет эл монополияларининг манфаатларини кўзлаб амалга оширилган ўзининг «мудҳиш иқтисодий програмаси»ни қаттиқ туриб ҳимоя қилди.

Бунинг натижасида Аргентинада меҳнаткашларнинг чиқишлари яна бошланди. Оппозициячи партиялар ва касаба союз ташкилотларининг кўпчилиги «Аргентина халқининг ишончидан маҳрум бўлиб қолган» барча министрларнинг истеъфо беришини талаб қилдилар. Компартия «кенг демократик коалиция асосида граждан-ҳарбий ҳукумат тузиш»ни ёқлаб чиқди. Перончилар ҳаракатида ҳам иқтисодий сиёсатдан норози бўлган гуруҳлар пайдо бўлди.

Оқибат-натижада Аргентина президенти Мария Эстела Мартинес де Перон ана шу тазйиққа ён беришга ва янги ҳукуматни тузишга мажбур бўлди. Аргентина Компартияси Марказий Комитетининг баёнотида таъкидлаб ўтилганидек, янги ҳукуматнинг тузилиши «шахсларни шунчаки алмаштиришдан иборат бўлмай, балки сиёсий йўлни тубдан ўзгартириш»ни кўзда тутиши лозим. Компартия шу ҳафта ичида эълон қилинган баёнотида «ҳозирги жуда оғир иқтисодий аҳволни» енгиллаштириш учун фавқулодда минимум планини дарҳол амалга оширишни, демократик эркинликларни мустаҳкамлаш соҳасида энг зарур ва самарали тадбирлар кўришни, жумладан, «Аргентина антикомунистик уюшмаси» каби террорчи гуруҳларни тугатишни талаб қилди.

Бу мақсадларга эришмоқ учун мамлакатда демократик ва ватанпарварлик позицияларида турган барча сўл кучларни бирлаштириш зарур. Аргентина Компартияси Марказий Комитетининг баёнотида уқтириб ўтилганидек, «реакция хуружига қарши барча кучларни жипслаштириш учун кураш— замоннинг амридир».

И. ЛАПИЦКИЙ,
В. ГОНЧАРОВ,
А. МЕДВЕДЕНКО.
(ТАСС).

Саҳифада:

ТАРИХИЙ ПАРВОЗГА БАҒИШЛАБ.

САЛОМАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК.

ЕР ҚОБИҒИНИ ЗОНДЛАШНИНГ ИККИНЧИ БОСҚИЧИ.

ТАБИАТ ҚУЙИНИДА.

УЧРАШУВЛАР. СЕКУНДЛАР, ОЧКОЛАР.

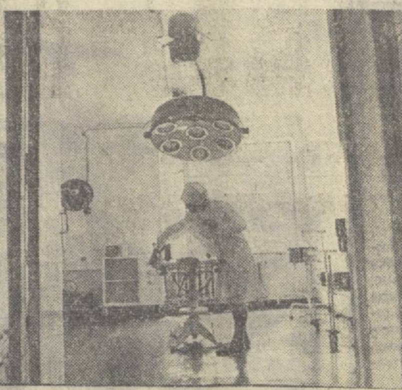

Янгийўл районида янги касалхона очилди. Усмон Юсупов номли аграр-саноат бирлашмаси территориясида ишга туширилган бу шифохона 120 ўринли бўлиб, хирургия, терапевтика, туғруқхона ва болалар бўлимларига эга. Касалхона аҳолига юксак даражада тиббий ёрдам кўрсатиш учун замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Улуғ Ватан уруши қатнашчилари учун бу ерда алоҳида шароит яратилган. Аптека, рентгенхона ишлаб турибди. Юздан ортиқ малакали медицина ходимлари меҳнаткашлар хизматида. Суратларда: 1. Медицина ҳамширалари Д. Дерменжи (ўнгда) ва М. Абдураимова янги дорилар билан танишмоқда; 2. Кичик операция зали; 3. Касалхонанинг умумий кўриниши.

А. Абалян ва **В. Молгачев** фотолари.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

«ЭПАС» ЭСДАЛИГИ

Самарқанд рўзғор буюмлари заводи «Союз» ва «Аполлон» космик кемаларининг учишига бағишланган эсдалик эмблемалар тайёрлай бошлади. Эмблеманинг юзида туташтирилган икки кеманинг тасвири бор, орқа томонида эса СССР ва АҚШ байроқлари ҳамда рус ва инглиз тилларида ёзилган лавҳалар бор. Эмблема эскизи Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлигининг Тошкентдаги махсус бадиий конструкторлик-технологик бюросида ишлаб чиқилди.

ЖЎХОРИ ЎЗАГИ—ХОМ АШЁ

Сўтанинг ўзаги чигит пўстлоғи, шоли тўпони ёки ёғоч қипиғига нисбатан бир ярим процент кўп ксилит беради. Янгийўл биохимия заводининг коллективи шуни аниқлади. Бу ерда диабет касалликларига қанд ўрнида берилувчи ширин маҳсулот ксилит ишлаб чиқарилмоқда. Бу йил ксилит модда ишлаб чиқариш бу ерда беш баравар кўпайди ва йил бошидан бери 200 тоннага етди. Ксилит цехи реконструкция қилина бошланди. У 1977 йилга бориб, 1500 тонна қимматли маҳсулот олишга имкон беради.

ТРАНСПОРТ БЎШАДИ

Чархин қишлоғида ишга солинган линия соатига 20 тонна «гулақандоз» узумини ишловдан ўтказади. Бинобарин узум ортиб келган автомобиллар Ховренко номли Самарқанд вино заводи дарвозаларининг ёнида навбат кутиб қолмайди. Корхона коллективи узум узиш мавсумига бешта шундай линия монтаж қилиб қўйди. Бу линиялар Пастдарғом, Ургут, Каттақўрғон районларидан келтирилган узумни шу жойнинг ўзида ишловдан ўтказиб туради.

ЯНГИ МАКТАБЛАР

Тошкент областининг Бектемир шаҳрида 1104 ўринли ўрта мактаб фойдаланишга топширилди. Икки қаватли ўқув корпуси, спорт зали, устахоналар, ошхона ўз эгаларини кутмоқда. Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозида янги мактаб ҳам ўз эгаларини кутмоқда. 1 сентябрь куни бу ерга 536 бола киради. Ўқув йили бошланиши билан Тошкент областининг шаҳарлари ва қишлоқларида ўнта янги мактабда дастлабки қўнғироқлар янграйди.

Қорақалпоғистоннинг Тўрткўл районидаги Ильич номли колхоз меҳнаткашлари ўз фарзандларига совға тайёрладилар. Бу ерда хўжалик маблағлари ҳисобига 420 ўринли ўрта мактаб биноси қуриб битказилди. Унга Садриддин Айний номи берилди. Янги бинода кенг синфхоналар, турли кабинетлар, спорт зали бор. Бу ерда колхоз маблағлари ҳисобидан бешта мактаб қуриб битказилган.

ҚИСҚА САТРЛАР

ТУРТКУЛ. Қорақалпоғистоннинг жанубида, қўриқ ер ўзлаштирилаётган «Элликқалъа» массивида янги тайёрлов пункти қурилди. Пункт транспортерлар, автомат тарозилар билан жиҳозланди. Бу Тўрткўл районида қурилган тўққизинчи тайёрлов пунктидир.

ЖИЗЗАХ. Республика пойтахтига маҳаллий область матлубот союзи томонидан уч юзта автомобиль машинасидан иборат «Қизил карвон» жўнатилди. Тошкентга 1300 тоннадан зиёдроқ қовун-тарвуз юборилди. Чўлқуварларнинг саҳоват билан етиштирган бу неъматлари областдаги еттита районнинг совғасидир.

НУКУС. Аму соҳилидаги маккажўхорикорлар ўрим-йиғимни бошлаб юбордилар. Беруний районидаги «Правда» колхозидан Матниёзов бошлиқ бригада силос бостиришга биринчи бўлиб киришиб, кунига 25 тоннадан тўйимли озуқа тайёрламоқда.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

ЯНГИ китоблар

Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти қуйидаги китобларни босмадан чиқарди:

Турсун Собиров. ДАВР ВА ДРАМА. Монография ва мақолалар. 376 бет, тиражи 500, баҳоси 1 сўм 32 тийин.

Асқад Мухтор. ЧИНОР. Ривоятлар, ҳикоялар, қиссалар. 400 бет, тиражи 60.000. Баҳоси 87 тийин.

Тилаб Маҳмудов. В. И. ЛЕНИН ВА ЭСТЕТИКАНИНГ БАЪЗИ МАСАЛАЛАРИ. 128 бет, тиражи 3000, баҳоси 56 тийин.

Омон Матжон. ДРАМАТИК ДОСТОНЛАР. 168 бет, тиражи 10.000, баҳоси 86 тийин.

Мирмуҳсин. МЕЪМОР. Роман. 376 бет, тиражи 60.000, баҳоси 86 тийин.

С. Шермуҳамедов, С. Мирзаев. АДАБИЙ ДЎСТЛИГИМИЗ САҲИФАЛАРИ. 320 бет, тиражи 5000, баҳоси 1 сўм 13 тийин.

Умаржон Исмоилов. ТАНЛАНГАН АСАРЛАР. Шеърлар, проза, драмалар. 424 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 94 тийин.

Мирзакалон Исмоилий. ФАРҒОНА ТОНГ ОТГУНЧА. Роман. Биринчи китоб. 472 бет, тиражи 60.000, баҳоси 96 тийин.

Фридон Халваший. КУМУШ ЕЛКАН. Шеърлар, грузинчадан Жамол Камол таржимаси. 74 бет, тиражи 7000, баҳоси 23 тийин.

Рўзимат Отаев. МЕНИНГ БОҒИМ. Шеърлар, баллада, достон. 96 бет, тиражи 10.000, баҳоси 39 тийин.

Йўлдош Сулаймон. БОБОЛАР ҚАЛБИ. Очерклар. 96 бет, тиражи 15000, баҳоси 11 тийин.

ВОҚЕА СОДИР БЎЛГАН ЖОЙДАН РЕПОРТАЖ

„БОМИ ЖАҲОН" ТАЖРИБАСИ

Совет, итальян ва ҳинд олимлари жаҳон амалиётида ноёб ҳисобланган халқаро илмий-тажриба — планетамизнинг тизмали минтақаси бўлмиш Помир-Ҳимолай остидаги ер қобиғини сейсмик зондлашнинг иккинчи босқичини бажаришга киришдилар. Қуйида штатсиз мухбиримизнинг Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг Ленин мукофоти лауреати Иброҳим Ҳамробоев раҳбарлик қилаётган Помир экспедицияси базасидан юборган репортажини диққатингизга ҳавола қиламиз.

Геология илмида олим Эмиль Органнинг номи кенг тарқалган. Ўтган асрнинг охирларида у «Ўрта Осиё — бутун ер юзи тектоникасини ўрганишнинг калитидир» деган эди. Халқаро геодинамика лойиҳаси доирасида СССР Фанлар академияси идоралараро геофизика комитети ташаббуси билан ўтказилаётган Помир-Ҳимолой тажрибасидан ҳам бу гапнинг ҳақлигига ишонч ҳосил қилса бўлади. Маълумки, бу тажриба бизнинг мамлакатимиз ҳамда Ҳиндистон ва Италия давлатларининг ўзаро илмий келишувига мувофиқ олиб борияпти. Осиё тоғ системаси остидаги ер қобиғини сейсмик зондлаш юзлаб чет эл миллий ва халқаро илмий-тадқиқот марказларини қизиқтирмоқда. Бу ўз-ўзидан аён. Гап бутун ер юзининг тузилиш сирларини кашф этиш хусусида бормоқда.

Тажриба ўтказаётганлар ихтиёрида катта зарядли тротилгина эмас, айни вақтда замонавий приборлар, илмий жиҳозлар, электрон-ҳисоблаш машиналари, радиоаппаратуралар тезюрар автомобиллар бор. Бугунги кунда ана шу катта зарядли тротиллар тинч мақсадларда қўлланилмоқда. Бу улкан тадқиқотга таниқли олимлар — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Иброҳим Ҳамробоев, Триест университетининг профессори Антонио Марусси (Италия) ва Ҳайдаробод (Ҳиндистон) миллий геофизика институтининг директори, доктор Ҳари Нараинлар раҳбарлик қилмоқдалар. Тажрибада совет томонидан Москва, Тошкент, Киев, Душанба, Қўқон мутахассислари иштирок этишяпти. Илмий базалар орқали алоқа Помир — Қўқон — Тошкент — Киев — Триест — Ҳимолай схемаси асосида радио, телеграф-телефон каналлари орқали амалга оширилди. Кўчма ва стационар сейсмостанциялар, «Земля» приборлари 728 километр масофадаги Ўш—Хороғ юқори тоғ трактининг турли пунктларига, Тянь-Шань, Помир, Ҳиндикуш ва Ҳимолай қояларига ўрнатилган. Бундан ташқари сунъий зилзиланинг сейсмик тўлқинларини рўйхат қилиш мақсадида ер юзининг барча нуқталарида геофизик приборлар ўрнатилган.

Совет олимлари биринчи бўлиб чуқурликни зондлашга киришдилар. Бу жиҳатдан уларга, албатта, ўтган йилги натижалар ёрдам берди. Бу сафар Қўқон геофизиклари ўз вазифаларини жуда яхши уддаладилар. 4100 метр баландликдаги Шарқий Помирнинг Қоракўл тузли кўлининг 60 метр чуқурлигига 5 тонналик тротил тушириш учун атиги уч кун керак бўлди. Бу ерга ҳатто кучли ЗИЛларда ва ГАЗларда чиқиб олиш ниҳоятда мушкул. Биринчидан — юқори тоғда ҳамма шофёрлар ҳам кислород етишмаслигига бардош беравермайдилар. Иккинчидан — энг баланд Помир довонларидан ошиб ўтиш керак эди. Бундай довонлардан бу ерда олтита, шу жумладан, баландлиги 4282 ва 4655 метрлик Қизил-Арт ва Оқбайтал довонлари бор. Ҳатто энг «митти»си ҳисобланган 3630 метрли Толдик баландлиги ҳам шофёрларни чўчитади: эҳтиёт бўлмасанг, қаршингда ўнлаб кескин бурилишлар ва қояли довонлар турибди. Кўлга шундай кираверишда ҳақиқий Помир Қоракуми кўзга ташланади. Бу ердаги йўллар қумли, барханлардан иборат. Тошкентлик, андижонлик, қўқонлик машина ҳайдовчилардан А. Мирзабоев, М. Охотник, А. Зиков, А. Йўлбарсов, А. Колесовлар ўз касбларининг ҳақиқий устаси эканликларини кўрсатдилар. Уларнинг ичида портлаш қурилмали кўчма станциянинг ҳайдовчиси, автомотоспорт мастери Александр Зиков ўз вазифасининг уддасидан чиқди. Помир муюлишларини унинг адаши Колесов мардлик билан енгиб ўтди. У бу йўллардан Қоракўл кўлига тротилни олиб келди.

Энди навбатдаги ишлар тошкентлик ғаввослардан Валерий Старников ва Александр Осинцовларга боғлиқ эди. Улар республика ОСВОД ташкилотининг тажрибали мутахассислари ҳисобланади. Ғаввослар биринчи бўлиб кўл устида навигацияни очдилар. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, бу ердаги шамол ҳақиқий океан тўлқинларини эслатади. Зудлик билан пантонлар йиғиштирилди ва уларга портлатгичлар солинди. Улар Тошкентдан олиб келинган моторли кемада эди. Валерий билан Саша неча бор сув остига шўнғишди — буларни ҳисоблаш қийин. Улар энг хавфли юк билан 60 метрли чуқурликда бир неча ўн соат бўлдилар. Бу оғир юкни қирғоқдан ярим километр узоқликдаги сув остига тушириб, симлар билан мустаҳкамладилар ва портлаш комплексини ўрнатдилар. Шундан кейин ҳам улар бир неча бор кўл остига шўнғиб, шнур ва тротилни кучли шўр концентрацияли кўл суви ишдан чиқарган ёки чиқармаганлигини кўздан кечирдилар.

Кечки пайт Қўқон портлатувчилар лагерига Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги И. Ҳамробоев раҳбарлигидаги бир группа олимлар ҳамда журналистлар тушган «Волга» автомашинаси келиб тўхтади. Бунга қадар бу ерда ГАЗ-21 енгил автомобили учрамаган эди. Андижонлик ҳайдовчи Н. Абдуллаев ва унинг кўнгилли сменачиси, Помир экспедицияси техниги, Тошкент Давлат университети геология факультетининг 4-курс студенти А. Сирожиддиновлар бошқарган «Волга» осмонўпар довонларни ва Помир барханларини муваффақиятли босиб ўтди. Нима ҳам дейиш мумкин: горькийлик автомобилсозларга фақат таҳсинлар айтса арзийди! Улар томонидан яратилган машина олимлар хизматида жуда қўл келди.

Фарғона геофизика экспедицияси отрядининг бошлиғи, В. Рубайло олим И. Ҳамробоевга ҳамма иш тахт эканлиги ҳақида ахборот бергач, кечки овқатга таклиф қилди. Ошпаз Т. Абдураҳмонов палов учун эрталаб қозон осган эди. Мана у ниҳоят тайёр бўлди. Юқори тоғ баландлигининг хусусияти шундай, бу ерда босим одатдагидан 300 миллиметр паст юради, сув эса 85 даража иссиқликда қайнайди. Туни билан термометр кўрсаткичи нолдан пастни кўрсатади. Иссиққина қоплар ичига кириб ёнбошлаганимизда чодирларни ёмғирлар ноғора қилиб чала бошлади. Кўл устида тўлқинлар пайдо бўлди. Ғаввослар шамол моторларни кўл томон олиб бораётганлигини эълон қилишди.

Ҳамма ўрнидан қўзғалиб, сув томон югурди. Бир қарашда енгилгина кўринган кемалар бу ерда янада оғирлашиб кетгандек туюларди.

— Бир, икки, уч... Кўтардик! — буйруқ берди Иброҳим Ҳамробоев. Биз ҳаммамиз бир бўлиб аста-секин моторларни кўлнинг юқори қирғоғи томон олиб бора бошладик. Лойқаланган сувларга юз-қўлларимизни ювиб, яна ўз жойимизга — чодирларга кирдик.

Эрталаб соат 6 да Вячеслав Рубайло ракета сигналини берди ва «Маяк» радиостанциясининг аппаратураларини созлай бошлади. Эфирдан хабар келди: об-ҳаво туманли, қаердадир — тоғда яшин чақнаяпти. Вячеслав Ильич тушунтира бошлади:

— Тажрибани келишиб олинган вақтда — соат 6 дан 59 минут 57 секунд ўтганда бошлаш керак. Хўш, бундай аниқликка сабаб нима? Бунга сабаб шуки, кўплаб сейсмограммаларнинг ичидан энг муҳимини яъни ўзимиз портлаш ўтказган сейсмик тўлқинларни осонгина аниқлаб олиш учун керак.

Шундай қилиб, соат миллари белгиланган вақтни кўрсатди. Ҳаммага таниш «Подмосковные вечера» куйи янгради. Шундан кейин учинчи сигнал берилди, «Пуск!» командаси янгради. Портлатувчилардан В. Мальцев ва В. Тодоровлар қурилмани бурадилар. Аккумуляторларга уланган 900 вольтли заряд Қоракўл кўли тагига туширилди. Кўлнинг юзаси биқирлаб қайнарди. Шу пайт бизни ер ости тепкиси кўтариб ташлади. Сув тагида унча катта бўлмаган устунсимон тўлқин пайдо бўлди. У бир зумда яна аслига қайтди. Назарда тутилган портлаш муваффақиятли ўтди. Унинг тўлқинлари «Боми жаҳон» қаъри томон «йўл» олган эди. У жуда катта территорияга тарқалди.

Орадан бир соат ўтгач, Тожикистон ССР Министрлар Совети қошидаги геология Бош бошқармасининг Жанубий геофизика экспедицияси мутахассислари Заркўл кўлидан 50 километр узоқликда — Тиктош суви остида портлаш ўтказдилар. Шундан кейин орадан бир соат ўтгач, совет чегарасининг нариги томонида — Кашмирдаги Нанга—Парбат тоғи ёнбағрида ва Покистоннинг Атток деган жойида ҳам кучли портлашлар рўй берди.

Қоракўл кўлидаги тажрибалардан сўнг бир группа тошкентлик олимлар Мурғоб томон йўл олдилар. Бу ерда — «Чечекти» базасида Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг ходимларидан геология-минералогия фанлари кандидати В. Пак ва Т. Эргашевлар раҳбарлигидаги мутахассислар жойлашган. Кечга томон бу ерга «Земля» станцияси ва кўчма сейсмостанциялар томонидан олинган дастлабки маълумотлар етказиб берилди. Биринчи учта портлашларнинг сейсмик тўлқинлари илмий аппаратуралар орқали қайд қилинди.

И. Ҳамробоев раҳбарлигидаги олимлар тезда автомашиналарга тушиб, «Оқбўсаға» деб номланган асосий илмий базага йўл олишди. Мақсад бошқа сейсмограммаларни ўрганишни давом эттириш эди. Беш соат ичида бешта довон ошиб ўтилди. Экспедиция ошпази Дания Гатаулина меҳмондўстлик кўрсатди. Шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, у «Архаровец» деворий газетасининг редактори сифатида шошилинч равишда ўз ўқувчиларини ўтказилган тажриба билан таништирди. Шу куниёқ экспедиция бошлиғи, И. Ҳамробоев ўзининг чет эллик ҳамкасабаларига (Италия ва Ҳиндистонга) радиограмма йўллаб, уларни дастлабки маълумотлар билан таништирди.

20 август куни «Боми жаҳон»да ва Ҳимолайда яна тўртта кучли зарядли тротил портлатилди. Тажрибадан олинган маълумотлар электрон-ҳисоблаш машиналарига — тошкентлик кибернетикларга топширилади.

А. ДИНОРОВ.

Шарқий Помир.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.35 — «Ёш куч». 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Пионерча ишларимиз. 18.45 — «Прогресс» программаси. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Биз БАМни қуряпмиз (Москва). 20.00 — Ёшлар ижоди. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 21.20 — Концерт. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.30 — МОСКВА. 18.00 — Бадиий фильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Концерт. 20.30 — Терговни билимдонлар олиб боради (телефильм). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — Стахановчилик ҳаракатининг 40 йиллигига бағишланган ёшлар кечаси. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Париж йўли (бадиий фильм). 20.30 — Фильм-концерт. 21.10 — Тошкент янгиликлари. 21.25 — **Дима Горининг мансаби** (бадиий фильм). 23.00 — Телефильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26, 27/VIII да **Кўк эшик ортидаги аёл**, 28/VIII да **Парвона**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Очкўзликка қарши маккорлик (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Виннету — Инчу-Чун ўғли — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Эй, бахтли инсон! — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «МОСКВА», (кундуз ва кечқурун).

Салом, артист! — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Салом, артист! — «ФЕСТИВАЛЬ». **Санчо содиқ дўст** — «ХИВА».

СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ РЕСПУБЛИКА КУРСЛАРИ

кундузги ва кечки бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машинкада ёзув ва иш юритувчилик таълими билан стенографистка,

иш юритувчилик билан (стенографиясиз) машинистка.

Курсларда секретарь типидаги хизматчилар қуйидаги ихтисослар бўйича тайёрланади.

Юқори тезликда стенографик хатларни ёзиб оладиган секретарь-стенографистка-машинистка.

Ўзбек ва рус тилларида иш олиб борадиган секретарлик ишлари билимидаги секретарь-машинистка.

Республикада секретарь типидаги хизматчиларга ҳар томонлама ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжни инобатга олиб, корхона ва ташкилотлар йўлланмаси билан шартнома асосида турли хил қисқа муддатларда секретарь ходимлар тайёрлаб бериш усули ҳам қўлланилмоқда.

Ўқувчилар ва ҳужжатларни қабул қилиш йил бўйи узлуксиз давом эттирилади.

БИРИНЧИ ПОТОК УЧУН АРИЗАЛАР 30 АВГУСТГАЧА ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 9 ДАН 20 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишлар 1 сентябрдан бошланади.

Маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри-3, Олмазор кўчаси, 174-уй. (Бешёғоч, Комсомол кўли ёнида), телефон: 44-30-61.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон Граждан авиацияси ва Тошкент авиация корхонаси коллективлари Граждан авиация бошқармасининг бошлиғи А. И. Ғозиназаровга отаси

Йўлдошбек ҒОЗИНАЗАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг Ўрта Осиё Геология ва минерал хом ашёси илмий-тадқиқот институти ва тажриба-методика экспедицияси коллективлари институт директори С. И. Ибодуллаевга отаси

Ибодулла ЗИЯЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари ўзбек классик адабиёти кафедрасининг доценти С. Ҳайдаровга онаси

Турдибиби ҲОЛИҚ ҚИЗИнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТУРИЗМ

«ЧИМЁН» ЭТАКЛАРИДА

«Чимён» туристик базаси Тошкент яқинида, виқорли тоғлар этагида жойлашган. Тоғ ҳавоси уфуриб турган, 12 чашмадан чиққан жилғалар, гўзал манзарали бу дам олиш маскани саёҳатсеварлар орзу қилган жойлардан. «Чимён»да бир неча йилдан бери ёз ойларида юқори синф ўқувчилари, баҳор ва кузда эса ишчи ва хизматчилар ҳордиқ чиқаришмоқда.

Бу йил «Чимён»да бир ярим мингдан ортиқ тошкентлик ва Тошкент области қишлоқ-шаҳарларидан келган кишилар дам олишди. Ёз ойларида 20 кундан дам олиб, сўқмоқлар ошган ёшлар дам олиш билан бирга ўлкамиз табиати, тоғликлар ҳаёти, хўжалиги, қолаверса ҳунарлари билан яқиндан танишдилар. Ҳафталик қийин походлар вақтида болаларнинг ўзаро ҳамкорлик, дўстлик каби фазилатлари камол топди, чиниқдилар, иродалари мустаҳкамланиб, кучларига куч қўшилди.

Табиат қўйнида дам олишни намунали уюштиришган тарбиячи-инструкторлардан В. Андреев, Б. Лейканд, Ю. Александровский, Е. Поремузова ва Б. Шарабаровлар ташкилий жиҳатдан қизиқарли машғулотлар ўтказдилар. Умуман «Чимён» туристик базасида фаол дам олиш учун шароит бор, лекин шу куннинг талаблари даражасида эмас.

Туристик базани мустаҳкамлашга, айниқса ёшларнинг спорт билан шуғулланиши учун ички имкониятлардан фойдаланган ҳолда қулайликлар яратишга эътибор қилинмаяпти. Шунингдек «Чимён» ошхонасига биргина пазанда бириктирилган, холос. Унга «Ўзбекбирлашув»га қарашли ҳунар-техника билим юртининг амалий машғулот ўтказаётган талабалари ёрдам бериб туришибди. Улардан хабар олиш ва назорат қилиш йўлга қўйилмаган.

Ёзги мавсум охирламоқда. Сентябрдан бошлаб катталар — ишчи ва хизматчилар бу ерга ташриф буюришади. «Чимён» кўпчиликнинг севимли масканларидан бири экан, бундай туристик базани ҳар томонлама мустаҳкамлаш даркор. Шундагина «Чимён»да бир бор бўлган киши, бу ерни яна орзу қиладиган бўлади.

П. БОНДАРЕНКО.

спорт

ХОККЕЙ. Яхмалакда шайба суриб баҳслашувчи командалар мавсумга тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар, халқаро турнир ва ўртоқлик учрашувларида иштирок этмоқдалар. Ўтган куни «Советский спорт» газетаси совриниучун кучли клуб командалари ўртасида халқаро мусобақа бошланди. 24 команда ўтган йиллардагидек, группаларга бўлиниб, Ленинград, Киев, Рига ва Череповецда зона мусобақаларида куч синашмоқдалар. Дастлабки турда Москва армиячилари билан темирйўлчиларининг учрашуви 6:1 ҳисобида тугади. Горький шаҳрининг автозаводчилари «Тесла» (Чехословакия) хоккейчиларидан 4:0, Москва спартакчилари эса «Динамо» (ГДР) командаси устидан 2:1 ҳисобида устун келишди.

Чим узра шайба суриш мусобақалари эса тугади. Биринчи группа командалари ўртасидаги мамлакат чемпионатида андижонлик хоккейчилар катта муваффақиятга эришдилар. Мусобақа пировардида 20 очко тўплаган «Меҳнат» командаси аъзолари чемпионатнинг кумуш медалларини олишга сазовор бўлишди. Энди улар олий лиганинг «омади юришмаган» командаларидан «Торпедо» (Сизрань) билан икки марта куч синашадилар. Шу учрашувларда ғолиб чиққан команда олий лигага йўлланма олади.

ФУТБОЛ. Ейск шаҳрида «Ёшлик» совриниучун финал мусобақалари бўлиб ўтди. Охирги учрашувда озарбайжонлик тенгдошларини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратган Ўзбекистон футболчилари турнир жадвалининг тўртинчи поғонасини ишғол қилдилар. Асосий соврин РСФСР футболчиларига тегди.

«А» класс иккинчи лига командалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказдилар. Биринчи зона пешқадами — «Янгиер» ўз майдонида Зугдиди динамочиларини ютиб, тўпланган очкони 30 тага етказди. Грузиянинг яна бир командаси — «Локомотив» эса «Хонқа» футболчиларига ютқазиб қўйди. Хоразмликлар рақиблар дарвозасига жавобсиз уч тўп киритиб, жадвалнинг учинчи поғонасига чиқиб олдилар. «Труд» (Жиззах) ва «Пахтачи» (Гулистон) командалари сафарда мусобақа ўтказиб, бир хил ҳисоб (1:3) билан мағлубиятга учрадилар.

СПАРТАКИАДА КУНДАЛИГИ. СССР халқлари VI спартакиадасида ҳарбий-техник спорт турлари мусобақалари охирлаб қолди. Ўзбекистон командалари кўпгина турларда кучли ўнликдан жой олишга муваффақ бўлмоқдалар. Парашютчи ва кема моделчиларимизнинг натижаси эса ҳар қачонгидан ҳам яхши бўлди. Улар 15 иттифоқдош республика, Москва ва Ленинград командалари билан тенг курашиб, учинчи совринли ўринларни олишди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 02595. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 199.